

334

50

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. generała broni Karola Świerczewskiego

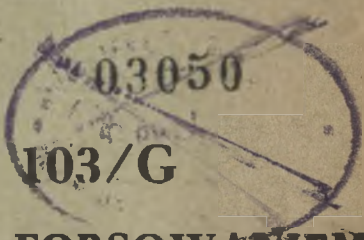
WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

Do użytku
służbowego

Egz. Nr 1

Tylko dla nauczycieli akademickich

CWICZENIE GŁÓWNE Nr 103/G

**Temat: NATARCIE PUŁKU CZOŁGÓW Z FORSOWANIEM
PRZESZKODY WODNEJ**

Zajęcia Nr 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Opracowanie metodyczne

Część II

X40985

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Biura Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

334

59

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. generała broni Karola Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

Do użytku
biurowego

~~XXXXXXXXXX~~
Egz. Nr _____ 1

Tylko dla nauczycieli akademickich

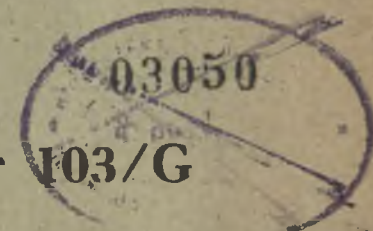
ĆWICZENIE GŁÓWNE Nr 103/G

**Temat: NATARCIE PUŁKU CZOŁGÓW Z FORSOWANIEM
PRZESZKODY WODNEJ**

Zajęcia Nr 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Opracowanie metodyczne

Część II

X40985

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiór Specjalnych
Nr ewid. _____

BIBLIOTEKA NADKOWA ASG WP
Archiwum Dalala Zebrań Specjalnych
Nr swid. 440985

Opis załączników

- 1/ Szkic na kalce nr 0249/WW na 1 ark.
Położenie wojsk o 6.00 22.3
- 2/ Szkic na kalce nr 0247/WW na 1 ark.
Położenie wojsk o 10.00 22.3
- 3/ Szkic na papierze nr 0239/WW sklejonny z 2 ark.
Grafik przeprawy 19poz podczas forsowania rz. WISŁA.
- 4/ Mapa nr 0242/WW skala 1 : 50 000 na 6 ark.
Położenie wojsk na godz. 6.00 22.3
- 5/ Mapa nr 0243/WW, skala 1 : 50 000 na 6 ark.
Położenie wojsk na godz. 9.00 - 9.20 22.3
- 6/ Mapa nr 0241/WW skala 1 : 50 000 na 6 ark.
Położenie wojsk o 10.00 22.3
- 7/ Mapa nr 0240/WW skala 1 : 50 000 na 6 ark.
bez tytułu

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni K. Swierczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

Do użytku
służbowego

Egz.Nr... 1

Tylko dla nauczycieli
akademickich

ĆWICZENIE GŁÓWNE Nr 103/G

Temat: NATARCIE PULKU CZOLGÓW Z FORSOWANIEM
PRZESZKODY WODNEJ

Opracowanie metodyczne

Część II

zajęcia 6,8,9,10,11,12,13

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Biblioteczki Specjalnych
Nr ewid. 40985

WARSZAWA

STYCZEŃ

1978 r.

A K A D E M I A   S Z T A B U   G E N E R A L N E G O   W P
im.gen.broni K.Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LADOWYCH
KATEDRA TWRIA

Tylko dla nauczycieli
akademickich

OPRACOWANIE METODYCZNE
do zajęcia 6 ćwiczenia głównego 103/G

TEMAT: OGNIOWE PRZYGOTOWANIE I WSPARCIE FORSOWANIA
PRZESZKODY WODNEJ

- I. CELE ZAJECIA: 1. Nauczyć zasad planowania i wykorzystania ognia artylerii w okresie przygotowania i wsparcia forsowania przeszkody wodnej.
2. Zapoznać z metodą pracy dowódcy i sztabu PGA w okresie organizacji działań bojowych artylerii dla forsowania i wsparcia natarcia po sforsowaniu przeszkody wodnej.
- II. FORMA ZAJECIA: Zajęcie grupowe na sali.
- III. CZAS: 2 x 45 minut.
- IV. ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE I PODZIAŁ CZASU:
1. Sprawdzenie przygotowania do zajęć - 5 minut;
  2. Wnioski z analizy zadania dowódcy 19 pcz i dowódcy PGA-19 niezbędne do planowania ogniowego przygotowania i wsparcia forsowania - 10 minut;
  3. Ocena położenia dla potrzeb APF i AWF - 20 minut;

4. Zakres zadań artylerii 19 pcz oraz potrzeby dział i amunicji	- 25 minut;
5. Określenie czasu trwania APF	- 15 minut;
6. Podział zadań ogniowych między wykonawców	- 10 minut;
7. Zakończenie zajęć	- 5 minut;

V. PROPOZYCJE ORGANIZACYJNO-METODYCZNE

Podstawą przygotowania się słuchaczy do zajęć jest założenie główne oraz założenia taktyki rodzajów wojsk. Na 2-3 dni przed zajęciem wykładowca winien udzielić instruktażu, a w nim omówić:

- ewentualne niejasności dotyczące treści otrzymanych materiałów;
- rolę w jakiej występować będą słuchacze, a mianowicie - dowódcy PGA-19,
- celowość organizacji ognia na wprost przez dowódcę pułku czołgów,
- zasadnicze problemy związane z oślepieniem przeciwnika /zadymianie/ JSiKOAN str.130-132, punkty 269,270,271,272, 273, 274,275;
- zagadnienia jakie należy powtórzyć z zajęć ćwiczenia głównego natarcia pułku,
- zagadnienia jakie należy umieć zreferować na zajęciach w roli dowódcy PGA-19 /czas trwania APF, możliwości zadymiania , treść propozycji podziału zadań ogniowych między wykonawców/
- literaturę do zajęć: użycie WRiA w walce i operacji, nr 018412, str.146,233-237; Taktyka artylerii, część II, str 261-270; JSiKOAN str 130-132.

W trakcie zajęć wypowiedzi słuchaczy winny być każdorazowo uzupełnione bezpośrednio po przerobieniu danego zagadnienia. Końcowe podsumowanie wykładowcy winno być poświęcone odpowiedziom na pytania i zasygnalizowaniu możliwych problemów związanych z działalnością ogniową artylerii w trakcie dynamiki walki.

VI. PRZEBIEG ZAJECIA

1. Sprawdzenie przygotowania do zajęć

Pytania sprawdzające:

- zreferować położenie pododdziałów PGA-19 na godz. 16.00 21.03.1978 r.

Odpowiedz: Założenie nr 1, część pierwsza

- możliwe sposoby przeprawy sprzętu PGA-19 przez WISŁĘ.

Odpowiedź: PGA-19 posiada jednorodny sprzęt, haubice ciągnięte 122 mm. W związku z tym sprzęt ten może być przewożony na wszystkich inżynierskich środkach, przewożonych oraz pod wodą przy pomocy czołgów oraz urządzenia holowniczego KD-85.

2. Wnioski z analizy zadania dowódcy 19 pcz i PGA-19 niezbędne do rozpoczęcia planowania ogniowego przygotowania i wsparcia forsowania:

1. Próba pokonania Wisły z marszu nie powiodła się i pułk musi przygotować się do forsowania z planowym przygotowaniem;
2. Forsowanie przeprowadzone będzie we wczesnych godzinach rannych na dwóch kierunkach odległych od siebie około 3-4 km - kierunek północny jest kierunkiem głównym;
3. 19 pcz podporządkowany został batalion piechoty - zajdzie potrzeba zaplanowania zadań na APF dla baterii moździerzy;
4. Na każdym kierunku należy liczyć się z obroną w sile kompanii piechoty ze 133 bz;
5. DGA-19 zwalcza artylerię i moździerze nieprzyjaciela. W okresie APF obezwładnia na odcinku forsowania 19 pcz 1 plutonowy punkt oporu pierwszego rzutu, 2 plutonowe punkty oporu drugiego rzutu oraz SD 133 bz.
6. Duża szerokość WISŁY /400-600 m/ wskazuje na celowość prowadzenia zadymiania na przednim skraju obrony nieprzyjaciela.

3. Ocena położenia dla potrzeb APF i AWF

1/ Nieprzyjaciela

Na północnym kierunku forsowania należy liczyć się z możliwością prowadzenia doraźnie zorganizowanej obrony przez jedną kompanię 133 bz ugrupowaną w dwa rzuty. W związku z czym należy wyróżnić tam następujące cele:

plutonowe punkty oporu pierwszego rzutu	- 2
" " " drugiego "	- 1
pluton moździerzy	- 1
cele pojedyncze /PO, gniazda oporu/	- 2-3

Na południowym kierunku forsowania należy liczyć się z możliwością prowadzenia doraźnie zorganizowanej obrony przez jedną kompanię 133 bz oraz oddziaływania ogniowego plutonowego punktu oporu ze skrzydła sąsiedniej kompanii. W związku z czym należy liczyć się z następującymi celami:

- plutonowe punkty oporu pierwszego rzutu	- 2
- " " " drugiego "	- 1
- " " " na skrzydle	- 1
- cele pojedyncze	- 2-3

W sumie więc, po uwzględnieniu celów, które zwalczać będzie artyleria dywizji, artyleria 19 pcz musi obezwładnić trzy plutonowe punkty oporu pierwszego rzutu, jeden na skrzydle oraz 4-6 celów pojedynczych po ich wykryciu.

2/ Artylerii 19pcz

Na okres forsowania 19 pcz dysponuje 34 haubicami 122 mm oraz 6 moździerzami 120 mm. Aktualne ugrupowanie bojowe PGA-19 zabezpiecza wykonanie zadań ogniowych w okresie APF i AWF. Przydzielone limity amunicji w pełni zabezpieczają potrzeby walki.

W związku z tym, że bateria moździerzy będzie mogła zająć ugrupowanie bojowe dopiero w późnych godzinach wieczornych należy za zgodą dowódcy pułku zaplanować dla niej SO oraz je dowiązać siłami topografów 31 adah.

Dla potrzeb zadymiania przewidzieć zapotrzebowanie na amunicję dymną dla haubic.

3/ Warunków meteorologicznych i terenu.

Teren zapewnia zorganizowanie wnikliwej obserwacji nieprzyjaciela przy pomocy naziemnych środków obserwacyjno-rozpoznaw-

czych. Przewidywane warunki meteorologiczne są dogodne do postawienia zasłon dymnych na zajmowanym przez nieprzyjaciela brzegu /Wiatru $< 7\text{m/sek}$, Twiatru $\cong 30-00/$

4. Zakres zadań artylerii 19 pcz oraz potrzeby dział i amunicji

1. Na okres APF

Uwzględniając zadania jakie na odcinku forsowania wykonywać będzie artyleria dywizji, artyleria 19 pcz w okresie APF będzie obezwładniać:

- 3 plutonowe punkty oporu pierwszego rzutu
- 1 " " " skrzydłowy.

Zasadniczo należałoby pierwszorzutowe plutonowe punkty oporu obezwładniać z większą normą niż to przewiduje instrukcja. Podwyższenie normy do 1,2 w przybliżeniu podniosłoby wskaźniki skuteczności do około 40% strat w sile żywej i środkach ogniowych nieprzyjaciela /wartość oczekiwana strat M/S/ = 40%/ co zapewniłoby powodzenie ataku przedniego skraju przez czołowe pododdziały własne.

Oślepienie jednakże środków ogniowych przeciwnika przez planowane zadymianie, a więc częściowe /okresowe/ wyeliminowanie ich z walki pozwala nam na nie podwyższanie /normy/ gęstości obezwładnienia.

Plutonowy punkt oporu na południowym skrzydle odcinka forsowania należy tylko przykryć ogniem z gęstością obezwładnienia 0,5 normy w celu wzbronienia prowadzenia jego środkiem ogniowym skutecznego ognia.

Kalkulując potrzeby amunicji otrzymujemy:

$$3 \text{ pl.p.o} \times 4 \text{ ha} \times 150 \text{ poc/ha} = 1800 \text{ poc.}$$

$$1 \text{ pl.p.o} \times 4 \text{ ha} \times 150 \text{ poc/ha} \times 0,5 \text{ normy} = 300 \text{ poc.}$$

Razem amunicji odłamkowo-burzącej w okresie APF;

$$1800 + 300 = 2100 \text{ pocisków}$$

Potrzeby amunicji dymnej:

Dowódca 19 pcz zdecydował oślepić nieprzyjaciela broniącego się na brzegu WISŁY na czas pokonywania przez forsujące pododdziały wału przeciwpowodziowego i możliwie najdłużej w czasie pokonywania przez nie lustra wody.

Artyleria utworzyć powinna zasłonę dymną, na obydwóch kierunkach

forsowania na przeciąg 6 minut /2 minuty dochodzenie do WISŁY i 4 minuty pokonywanie WISŁY do rubieży bezpieczeństwa od wybuchów własnych pocisków/. Szerokość każdej zasłony 1200 m.

Kalkulacje

Przy wietrze bocznym bateria zadymia w sprzyjających warunkach odcinek o szerokości 500-700 m, a więc średnio 600 m /użycie WR1A, str.398/.

W związku z tym na każdym kierunku należy wyznaczyć po dwie baterie celem prowadzenia zadymiania. Zużycie pocisków na każdym kierunku wynosi.

/12/dział/ x 4 /poc.szyb./ + 1/poc na minutę i 100 m/x /5 minut/x 12/setek metrów szerokości/ = 108 pocisków dymnych.

Sumaryczne zużycie amunicji na APF wynosi $2316 /2100 + 2 \cdot 108/$
= 0,75 jo.

Artyleria 19 poz do wykonania tych zadań dysponuje:

- 34 haubicami 122 mm
- 6 moździerzami 120 mm

Razem - 40 dział i moździerzy

2/ Na okres AWF

Silnie obezwładniona obrona nieprzyjaciela pozwala na prowadzenie wsparcia forsowania metodą pojedynczych ześrodkowań ognia w połączeniu z ogniem z obserwacji.

Jednakże w związku z możliwością opóźnienia się ataku przedniego skraju pododdziały artylerii winny być przygotowane do prowadzenia ognia do pierwszorzutowych plutonowych punktów oporu. Natężenie ognia 16 pocisków w ciągu minuty na punkt oporu.

5. Określenie czasu trwania APF

1/ Według kryterium ogniowego.

Ogólne zużycie amunicji /wyliczone uprzednio/ wynosi 2316 pocisków odłamkowo-burzących i dymnych.

Zużycie pocisków na działo:

$$N_{\text{poc/działo}} = \frac{2316}{40} = 58$$

Z tabeli reżimu ognia /przy $K_z = 1,0/$ otrzymujemy czas potrzebny na wystrzelenie tej liczby pocisków /kaliber średni/ 17 minut.

Uwaga: Należy dodatkowo doliczyć 2 minuty na zmianę nastaw związaną z zadymieniem.

Łączny czas APF według kryterium ogniowego wynosi więc 19 minut.

2. Według kryterium taktycznego

- Podejście do WISŁY od rubieży wyjściowej do forsowania odległej 1 km w tempie 10 km/h - 6 minut.
- Pokonywanie lustra wody w tempie 6 km/h do rubieży bezpieczeństwa - 4 minuty /Nieprzyjaciel broni się 100 m od brzegu, szerokość WISŁY 600 m. Rubież bezpieczeństwa 300 m, a więc gdy tylko wojska nacierające będą pokonywać 400 m rzeki, można będzie prowadzić ogień/.

Łączny czas według kryterium taktycznego wynosi 10 minut /6 min + 4 min/.

Czasem APF jest dłuższy z określonych czasów, a więc 19 minut.

Czas trwania APF:

6 - 15 minut do 6 + 4 minuty

6. Podział zadań ogniowych między wykonawców

1. Na APF

Obrona przeciwległego brzegu jest doraźnie zorganizowana, a więc należy wyznaczyć po dwie baterie na jeden plutonowy punkt oporu.

Pododdziały	31 adah	1/19pa	bM	Czołgi	DGA 19
Cel, numer					
pl.p.o I rzut, odc.101	x /112 bH/				
- " - odc.102	x/3bH/	x/1 bH/			
- " - odc.103		x/213bH/			
- " - odc.104					x
skrzydłowy odc.108			x		
cele pojedyncze				x /na wpro st/	

Zadymianie prowadzą dwie wyznaczone baterie z każdego dywizjonu. Początek zadymiania w 6-2 min /po 4 pociski szybkim/, a koniec w 6 + 4 minuty.

2. Na AWF

Podziału celów na AWF należy dokonać z uwzględnieniem podziału jaki był dokonany na APF. Jeżeli będzie trzeba prowadzić ogień do pierwszorzutowych plutonowych punktów oporu można wyznaczyć:

odc. 101 - 1 bH 31 adah
odc. 102 - 3 bH 31 adah
odc. 103 - 2 bH 1/19 pa
odc. 104 - 1 bH 1/19 pa
odc. 108 - bM

VII. ZAKOŃCZENIE ZAJEĆ

- wykazać słabiej opanowane zagadnienia i terminy ich poprawnego opanowania,
- ocenienie aktywności grupy,
- udzielenie wytycznych odnośnie przygotowania się do zajęć w terenie w dynamice walki z zakresu zagadnień artyleryjskich.

Zasygnalizować problem, kiedy zmieniają się warunki atmosferyczne i nie będzie można wykonać zadymiania. Jak wpłynie na czas APF podniesienie gęstości obezwładnienia celów.

OPRACOWAŁ:

mjr dypl. S. OLSZEWSKI

SPRAWDZIŁ

płk dypl. T. RISS

A K A D E M I A   S Z T A B U   G E N E R A L N E G O   W P
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYLÓW

Rok akademicki 1977/78
tylko dla wykładowców

OPRACOWANIE METODYCZNE

do zajęcia nr 9 i 10 ćwiczenia głównego nr 103/G
I Kursu Wojsk Lądowych

Opracowanie metodyczne zajęcia nr 9

Temat: Zakres przygotowania sprzętu i sposoby zabezpieczenia technicznego forsowania przez pułk przeszkody wodnej oraz medyczne zabezpieczenie forsowania

Cel: Zapoznać słuchaczy ze sposobem realizacji zadań zabezpieczenia technicznego i medycznego przepraw poz na szerokiej przeszkodzie wodnej ze szczególnym podkreśleniem konieczności współdziałania elementów ratowniczych, ewakuacyjnych i medycznych.

Metoda: Ćwiczenie grupowe w sali

Czas: 3 godziny lekcyjne /135/

Zagadnienia szkoleniowe i podział czasu

1. Wprowadzenie do zajęcia	20'
2. Techniczne zabezpieczenie forsowania ze szczególnym podkreśleniem przeprawy czołgów pod wodą z załogami.	55'
3. Zabezpieczenie medyczne forsujących i przeprowadzanych pododdziałów pułku na podejściu, na przeszkodzie wodnej i opanowanym przy- czołku	45'
4. Omówienie zajęcia	15'

Wskazówka organizacyjno-metodyczna

Wykładowcy 3-5 dni przed zajęciami udzielają grupom szkoleniowym instruktażu, podczas którego zwracają uwagę na konieczność posiadania wniosków dla tyłów z decyzji dowódcy 19 pcz, wytycznych do zabezpieczenia tyłowego forsowania, oraz problemów przedstawionych przez szefa saperów, jako danych do realizacji zadań przez tyły.

Na zajęciu ze słuchaczami eksponować problemy:

- w technicznym zabezpieczeniu; organizację i działanie elementów ewakuacyjnych i ratowniczych,
- w zabezpieczeniu medycznym organizację i zadania elementów medycznych.

Powyższe zajęcie w grupach tyłowych można prowadzić metodą zespołową przy zaangażowaniu wykładowców specjalistów służb technicznych i służby zdrowia i kierowaniu ćwiczeniem przez kierownika grupy. Przebieg zajęcia tą metodą może mieć charakter kolejnego wchodzenia specjalistów lub równoległego rozwiązywania problemów technicznego i medycznego zabezpieczenia forsowania w łącznym czasie 90` z jednoczesnym omawianiem sposobów ich współdziałania.

Przebieg zajęcia

1. Wprowadzenie do zajęcia

Wykładowca podaje temat i określa cel zajęcia, dokonuje wrywkowego sprawdzenia wrysowania na mapę położenia i rozmieszczenia tyłów, oraz przygotowania danych do wystąpień słuchaczy.

Następnie wprowadza w sytuację:

Zastępca ds techniki i zaopatrzenia po przedstawieniu danych do decyzji, wysłuchaniu zadań, oraz wytycznych dowódcy pułku do zabezpieczenia tyłowego działań uzgodnił z szefem saperów sposób wykorzystania sił i środków do zabezpieczenia forsowania i powrócił na TSD.

O 20.30 21.3 wezwał do siebie st.pomocnika ds organizacji i planowania, szefa służb technicznych i st.lekarza pułku w celu wysłuchania ich meldunków o wykonanych przedsięwzięciach a następnie przekazał im, że dowódca zatwierdził propozycję zabezpieczenia tyłowego forsowania".

Następnie na podstawie pytań kontrolnych sprawdza znajomość przez słuchaczy.

- sposobów pokonywania przeszkody wodnej przez pododdziały pułku,
- wytycznych dowódcy do zabezpieczenia tyłowego forsowania,
- udziału dywizji w organizowaniu forsowania WISŁY.

Słuchacze:

- na podstawie zajęć z TO nr 5 i TWInż. nr 2 oraz danych z założenia tyłowego przedstawiają w roli zastępcy ds. techniki i zaopatrzenia powyższe zagadnienia.

2. Techniczne zabezpieczenie forsowania i przeprawy ze szczególnym podkreśleniem przeprawy czołgów pod wodą z załogami.

Wykładowca - wyznacza słuchaczy do przedstawienia w roli szefa służb technicznych głównych zadań technicznego zabezpieczenia forsowania przeszkody wodnej,

Podstawa: Instrukcja o organizacji i pracy tyłów technicznych str.113 pkt 254.255.

Instrukcja o forsowaniu przeszkód wodnych str.48 pkt 80.

- poleca omówić zadania przygotowania czołgów i załóg do przeprawy pod wodą, oraz rejony i siły do wykonywania tych zadań.

Podstawa: Instrukcja czołg średni T55-U i T55-M str 546-548

- poleca omówić sposób organizacji zabezpieczenia osi przeprawy czołgów pod wodą, siły i środki z krem, oraz pododdziałów inżynierskich.

Podstawa: Instrukcja o forsowaniu przeszkód wodnych str.17 pkt 21 + zał.7a

- poleca wyjaśnić sposób zabezpieczenia ewakuacji technicznej na przeciwległym brzegu /sposób przeprawy ciągnika/.
- poleca podać siły krem wyznaczone do dyspozycji szefa saperów, sposób ich przekazania i włączenia do ugrupowania pułku.
- poleca omówić sposób kierowania całością sił technicznego zabezpieczenia, oraz na osi przeprawy pod wodą.

Słuchacze:

- podają na podstawie literatury ogólne zasady działania i sposoby wykorzystania poszczególnych sił i środków, a następnie po przedstawieniu poprawnej wypowiedzi teoretycznej

proponują rozwiązanie problemu. Niepełne wypowiedzi uzupełniają pozostali słuchacze.

Wykładowca :

- po wyczerpaniu zagadnienia podsumowuje całość podkreślając rolę dywizji w zabezpieczeniu technicznym, oraz zadanie pułku w zabezpieczeniu przeprawy czołgów pod wodą,
- następnie przy pomocy magnetofonu zapoznaje słuchaczy ze sposobem realizacji tych zadań proponowanych przez autora.

Proponowane rozwiązanie:

W celu zapewnienia technicznego zabezpieczenia na okres forsowania należy:

- wydzielić grupę ewakuacyjno-ratunkową /GER/ z krem do zabezpieczenia przeprawy czołgów pod wodą, oraz wzmocnić ją elementami ratowniczymi,
- zorganizować obsługę czołgów w rejonie uszczelniania /hermetyzacji/ i kontrolę szczelności na punkcie kontroli uszczelniania /PKU/,
- wydzielić środki ewakuacyjne do dyspozycji szefa saperów pułku,
- zabezpieczyć działanie I rzutu pułku na przyszłość.

Powyższe realizować następująco:

Objęte remontem pierwszej kolejności RB czołgów 2,5 i 4 kec, uszkodzony ciągnik WZT-1, oraz pozostały sprzęt bojowy i samochody zakończyć do 1.00 22.3. Nie wyremontowany fundusz zgłosić dowódcy dywizyjnej GRE-2. Pułkową GRE skierowaną w rejon 5 kec z zadaniem wykonania remontu wykorzystać /bez samochodów z ZRB/ w rejonie wyjściowym do obsługi czołgów 2,4 i 5 kec przewidzianych do przeprawy pod wodą. Wydzielonymi siłami drużyn remontowych z warsztatami A 2/Panc i Moc/Panc, oraz na PKU drużynę z Moc/Pancem. Jeden ciągnik WZT-1 i spawalnię SP/W wykorzystać do zabezpieczenia ewakuacji na podejściu do przeszkody wodnej. Drugi ciągnik skierować w rejon 3 kec celem szybkiego przeprowadzenia promem GSP na przeciwległy brzeg z zadaniem ewakuacji na osi przeprawy pod wodą. Do zorganizowanej grupy włączyć łódź z motorzystą, pletwonurka, środki ratunkowe z sił przybyłych z dywizji, oraz lekarza i dwóch sanitariuszy i samochód sanitarny z km.

Mieć gotową do przeprawy w składzie I rzutu tyłów GRE-1 w sile trzech drużyn remontowych, dwóch warsztatów A2/Panc, B1/sam,

US/Panc samochodu z częściami i jeden ciągnik WZT-1 -/ dla celów szkoleniowych nie podaje się./

Dwa ciągniki skierować do dyspozycji szefa saperów. Do czasu zakończenia przepraw promowych prowadzą tam ewakuację po czym przeprowadzają się na przeciwległy brzeg i działają jako PRiPT.

Pułkowa grupa ewakuacyjno-ratunkowa po zakończeniu przeprawy czołgów pod wodą działa zgodnie z decyzją szefa służb technicznych lub ześrodkowuje się w rejonie wyjściowym dla tyłów w gotowości do przeprawy i działania jako pułkowa GRE-2.

Przydzielone siły ratunkowe manewrują na kolejną oś zgodnie z decyzją szefa saperów.

Pozostały jeden ciągnik WZT-1 oraz drużyny remontowe mieć jako odwód w krem. Siłami ewakuacyjno-ratunkowymi w czasie forsowania i przeprawy, dowodził będzie dowódca GER odcinka forsowania w sieci radiowej R-123. Gotowość do działania w wyznaczonych rejonach 5.30 22.3.

3. Zabezpieczenie medyczne forsujących i przeprowadzanych pododdziałów pułku na przeszkodzie wodnej i opanowanym przyczółku

Wykładowca:

wyznacza słuchaczy w roli starszego lekarza 19 pcz do określenia:

- składu i sposobu działania punktów medycznych organizowanych siłami dywizji na odcinku forsowania 19 pcz, a ponadto urządzenia bpm 2/57 pcz,
- sił i środków medycznych pułku działających w okresie forsowania,

Podstawa: Instrukcja o zabezpieczeniu medycznym ZT/oddziału/ w czasie wojny. Str 137 pkt 349,350 i 351

- sposobu wykorzystania kompanii medycznej w czasie forsowania oraz na przeciwległym brzegu.

Podstawa : j.w. str.138 pkt 354.

- sił medycznych do pułkowej grupy ratunkowej oraz omówienia sposobu działania w przypadku:
  - uszkodzenia czołgu na rzece
  - uszkodzenia czołgu na przyczółku,

przy udzielaniu pomocy załogom od miejsca porażenia do MPP

Podstawa: j.w. str.138 pkt 352 i 353.

Słuchacze - rozwiązują i omawiają kolejne problemy, uzupełniają niepełne wypowiedzi kolegów.

Wykładowca - w podsumowaniu podkreśla konieczność udziału sił ZT z braku możliwości wydzielenia nawet grup ewakuacyjno-wyładowczych, brak ogniwa pośredniego kcz - PPM powoduje potrzebę przybliżenia /wydzielenia/ transportu sanitarnego do pododdziałów I rzutu pułku. Główne zadanie km to sprawna przeprawa i rozwinięcie jej do pracy na opanowanym przyczółku.

Następnie zapoznaje słuchaczy - przy pomocy magnetofonu - z rozwiązaniem zabezpieczenia medycznego proponowanym przez autora.

Proponowane rozwiązanie sposobu realizacji zabezpieczenia medycznego:

Zabezpieczenie medyczne forsowania 19 pcz organizują pododdziały wydzielone z dywizji, wydzielone siły z km, oraz organiczne pododdziałów. W bezpośredniej bliskości przepraw rozwijany jest MPP, który prowadzi ewakuację siłami drużyn załadowczo-wyładowczych działającymi na brzegach we współdziałaniu z drużynami ratowniczymi i załogami środków przeprawowych działającymi bezpośrednio na przeszkodzie. Do udzielania pomocy na przyczółku wykorzystać początkowo drużynę medyczną 2/57 pz i sanitariuszy przeprowadzanych kcz, oraz dodatkowo wydzielić 3 sanitariuszy z km do udzielania pierwszej pomocy i przygotowania porażonych do ewakuacji w rejonie wyładowania /wyjścia z wody/. Do pułkowej grupy ratunkowej wydzielić lekarza, 2 sanitariuszy i samochód sanitarny z kompanii medycznej.

Ewakuację przez przeszkodę realizować wykorzystując powracające środki desantowo-przeprawowe, z przyczółka przeprawy pod wodą środkiem pływającym grupy ratunkowej działającej na lustrze wody, lub dostarczać do najbliższego powracającego środka przeprawowego. Kompanię medyczną /bez 1 lekarza, 5 sanitariuszy, 1 samochodu sanitarnego/po przesunięciu mieć w rejonie wyjściowym tyłów w gotowości do przeprawy i rozwinięcia PPM na przyczółku. W przypadku zerwania przepraw personel medyczny przeprowadzić bez sali opatrunkowej i samochodów.

Gotowość 5.30 22.3.

4. Omówienie zajęcia

Wykładowca:

- podaje temat i cel, oraz stopień jego realizacji,
- omawia stopień przygotowania słuchaczy do zajęć z podkreśleniem dobrze opanowanych zagadnień i potrzeby pogłębienia słabiej opanowanych, ocenia udział słuchaczy w zajęciach,
- podkreśla specyficzne warunki natarcia z forsowaniem przeszkody wodnej w zależności od sposobu forsowania,
- wskazuje na rolę ZT jako organizatora, oraz na udział sił i środków pułku w zabezpieczeniu tyłowym forsowania podkreślając trudność wynikającą z ich szczupłości w pcz DZ.
- nakazuje słuchaczom w roli st.pomocnika ds. organizacji i planowania przygotować w zeszytach propozycję podziału tyłów do przeprawy jako danych do grafiku forsowania i umieć je uzasadnić na zajęciu nr 10 na temat: Pokonywanie przeszkody wodnej przez pododdziały tyłowe".

Opracowanie metodyczne zajęcia nr 10

Temat: Pokonywanie przeszkody wodnej przez pododdziały tyłowe"

Cel : Zapoznać słuchaczy ze sposobem przygotowania danych, oraz zasad podziału pododdziałów tyłowych do przeprawy z uwzględnieniem ciągłości realizacji zadań zabezpieczenia pododdziałów na przyczółku.

Metoda: ćwiczenie grupowe w sali

Czas : 1 godzina.

Zagadnienia szkoleniowe i podział czasu:

1. Wprowadzenie do zajęcia 10'
2. Podział sprzętu pododdziałów tyłowych do przeprawy 20'
3. Kierowanie pododdziałów na określone przeprawy i sprawne organizowanie elementów zabezpieczenia na przyczółku. 10'
4. Omówienie zajęcia 5'

Przebieg zajęcia:

1. Wprowadzenie do zajęcia

Wykładowca:

- podaje temat i cel zajęcia,
- poleca i słuchaczowi wypisać na tablicy skład i wyposażenie pododdziałów tyłowych 19 poz,
- sprawdza opracowane przez słuchaczy w zeszytach propozycje podziału tyłów,
- podaje zasadnicze uwagi do opracowań słuchaczy.

Wyznaczony słuchacz wypisuje na tablicy skład pododdziałów tyłowych. Słuchacze występują w roli st.pomocnika ds.organizacji i planowania.

2. Podział sprzętu pododdziałów tyłowych do przeprawy

Wykładowca:

- sprawdza teoretyczną znajomość zasad przeprowadzania tyłów wśród słuchaczy,
- wyznacza 2-3 słuchaczy do przedstawienia opracowanych propozycji

Słuchacze:

- omawiają zasady podziału tyłów do przeprawy,
- prezentują opracowane propozycje.

Podstawa: Instrukcja o organizacji i pracy tyłów taktycznych str.115 pkt 258.

Zbiór prac ASG 1/50/ str.

Wykładowca:

- najlepszą propozycję poleca wypisać na tablicy i krótko omawia.

Rozwiązanie autora:

I rzut tyłów do przeprawy: ciągnik WZT-1 /do zabezpieczenia przeprawy pod wodą/, 5 samochodów z amunicją + 1 z częściami zamiennymi

kmed - 2 samochody pl.medycznego, 3 samochody sanitarne,
1 samochód ciężarowo-terenowy z kuchnią

GRE - 1 z krem w składzie dwa A2/Panc, US/Panc, B1/Sam,
samochód z ZRB, ciągnik WZT-1.

Razem 16 samochodów, 2 ciągniki WZT-1

II rzut tyłów do przeprawy:

TSD, pozostałe siły i środki kzaop, krem, samochód sanitarny z kompanii medycznej, samochody kcz, część samochodów 2/57pz. Razem : 75 + 5 zbp samochodów, 23 przyczepy, 8 kuchen, 2 ciągniki /2 ciągniki przeprawi szef saperów po zakończeniu przepraw promowych/.

3. Kierowanie pododdziałów na przeprawy i sprawne organizowanie elementów zabezpieczenia na przyczółku.

Wykładowca:

- na przykładzie środków krem poleca i słuchaczowi omówić sposób przeprawy i przejścia do działania na przyczółku

Słuchacze:

- winni podać że w krem są pojazdy kołowe i gąsienicowe, które przeprawione są na różnych osiach środków przeprawowych /PTS i GSP/, chcąc mieć całość sił w rejonie wyjściowym na punkcie regulacji zostaną te środki skierowane na odpowiednie przeprawy. Po przeprawieniu wyładowane zostaną w różnych punktach na przyczółku. Zachodzi konieczność określenia miejsca spotkania /zbiórki/ na przeciwległym brzegu w celu sprawnego wejścia do realizacji zadań. Powyższe należy uzgodnić z szefem saperów aby możliwie równocześnie przeprawić całość określonych grup jak np. GRE.

4. Omówienie zajęcia

Wykładowca:

- podaje temat i cel zajęcia oraz stopień jego realizacji,
- omawia opracowane propozycje oraz znajomość zasad teoretycznych,
- poleca propozycje słuchaczy porównać z danymi w grafiku forsowania na zajęciu nr 11 ze sł.sztabów.
- podaje temat kolejnych zajęć z taktyki tyłów.

OPRACOWAŁ

kmdr ppor dypl.Ryszard CZYŻ

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK ZESPOŁU TAKTYCZNEGO

płk dypl. Z. ANDRZEJEWSKI

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni K. Swierczewskiego

KATEDRA NAUK SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH

Tylko dla nauczycieli
akademickich

Ppłk mgr Rajmund ŁUCZAK

Zajęcie 11 ówczenia głównego nr 103/G

Temat: "Właściwości pracy partyjno-politycznej w czasie
forsowania przeszkody wodnej przez pułk"

/Opracowanie metodyczne/

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK ZAKŁADU PRACY
PARTYJNO-POLITYCZNEJ

płk mgr Kazimierz GŁODOWSKI

I. TEMAT: "Właściwości pracy partyjno-politycznej w czasie forsowania przeszkody wodnej przez pułk".

II. CEL : Doskonalenie umiejętności słuchaczy w organizowaniu i prowadzeniu pracy polityczno-wychowawczej w zakresie przygotowania ludzi i sprzętu do forsowania dużej przeszkody wodnej.

- Kształtowanie umiejętności i nawyków precyzowania zadań, doboru właściwych form i metod pracy polityczno-wychowawczej w trakcie przygotowania oraz przebiegu forsowania.

III. ZAGADNIENIA I ORIENTACYJNY PODZIAŁ CZASU:

1. Wprowadzenie ... 5` .....
2. Analiza zadania bojowego 19poz oraz wynikające z niej problemy pracy polityczno-wychowawczej ... 20` .....
3. Cele, treść, formy i metody pracy partyjno-politycznej w okresie przygotowania i forsowania przeszkody wodnej przez 19 pułk czołgów ... 35` .....
4. Postawienie zadań przez dowódcę 19 poz do pracy partyjno-politycznej na okres przygotowania i forsowania przeszkody wodnej ... 5` .....
5. Omówienie zajęcia ... 5` .....

V. WSKAZÓWKI ORGANIZACYJNO-METODYCZNE:

1. W zajęciu zwraca się szczególną uwagę na zainteresowanie słuchaczy przerobioną problematyką oraz na określenie roli dowódcy pułku w kierowaniu pracą polityczno-wychowawczą w czasie organizacji i forsowania dużej przeszkody wodnej.
2. Na kilka dni przed zajęciem udziela się instruktażu całej grupie w zakresie czynności, które należy wykonać celem przygotowania się do ćwiczenia.
3. Słuchacze do ćwiczenia studiują literaturę przedmiotu zawartą w "Przewodniku do studiów z przedmiotu" Praca Partyjno-Polityczna w wojsku, Wyd.ASG WP, 1977,PF 461 str.28.
4. Do ćwiczenia wszyscy słuchacze opracowują na piśmie zadania do pracy partyjno-politycznej stawiane przez dowódcę na okres przygotowania forsowania oraz forsowania.

5. W zajęciu zostaną wykorzystane mapy rejonu działań /forso-
wanie Wisły/ pułku.

VI. PRZEBIEG ZAJĘCIA:

Ad. 1. Wprowadzenie .....

Podanie tematu, celu i zagadnień;

Syntetyczne uzasadnienie konieczności przerobienia tematu:

Zadanie pytań kontrolnych:

Pytanie:

Przedstawić strukturę oraz zakres obowiązków sekcji
politycznej pułku ozołgów.

Odpowiedź:

a/ Struktura:

- Zastępca dowódcy pułku ds. politycznych jest kierow-
nikiem sekcji politycznej
- W skład sekcji wchodzi ponadto:
- trzech instruktorów /propagandy, organizacyjny i do
wykonywania zadań doraźnych/;
- instruktor młodzieżowy pułku;
- kierownik klubu;
- dowódca wozu propagandowego /kino-radio-op./

b/ Zakres obowiązków:

- organizowanie i prowadzenie pracy politycznej i
ideowo-wychowawczej w oddziale;
- gromadzenie i opracowywanie informacji o stanie
moralno-politycznym i nastrojach żołnierzy oddzia-
łu;
- koordynowanie działalności organizacji partyjnej i
młodzieżowej;
- prowadzenie pracy propagandowo-agitacyjnej;
- zaopatrywanie pododdziałów w sprzęt, prasę, ma-
teriały i środki propagandowe;
- opracowywanie i przesyłanie do wydziału polityczne-
go sprawozdań i meldunków.

Ad.2. Analiza zadania bojowego 19 pcz oraz wynikające z niej
problemy pracy polityczno-wychowawczej.

W treści merytorycznej zagadnienia zwrócić uwagę na logiczne
powiązanie zagadnienia pracy partyjno-polit. z zadaniem bo-
jowym realizowanym przez 19 pcz.

Wyegzekwować od słuchaczy umiejętność precyzowania problemów do ppp w oparciu o treść zadania bojowego 19 pcz.

x

Zadaniem 19pcz jest sforsowanie rzeki Wisły o świcie 22.03 w rejonie m. Góra Kalwaria oraz nacieranie w kierunku Słomczyn - Zalesie Górne.

Z analizy zadania bojowego wynika konieczność:

- zapoznania stanów osobowych z planem forsowania oraz charakterystyką rzeki Wisły w rejonie Góry Kalwarii;
- prawidłowego przygotowania sprzętu do forsowania;
- zwrócenia uwagi na bezpieczeństwo i dyscyplinę domarszu kolumn do przeszkody wodnej;
- precyzyjnej regulacji ruchu;
- osłony wojsk przed działaniem z powietrza;
- wyczulenia stanów osobowych na przeciwdziałanie broni przeciwpancernej przeciwnika.
- wzmoczenie przeciwdziałania propagandzie psychologicznej przeciwnika;
- wyczulenia stanów osobowych pododdziałów pierwszego rzutu na konieczność sprawnego działania i współdziałania z pododdziałami osłony;
- optymalnego wykorzystania właściwości sprzętu uzbrojenia i sposobów forsowania;
- wykorzystania doświadczeń z II wojny światowej na przykładzie wspomnień dowódcy 65 armii gen. Pawła Iwanowicza Batowa:

"Nasi saperzy ze słynnej 14 brygady inżynieryjnej, którzy wszak mieli za sobą forsowanie Donu, Siewu, Dniepru, Dniepru, Wisły, Narwi, Nogatu dosadnie, ale także trafnie określali teraz tę niezwykle trudną przeszkodę wodną /t.j. Odry/: - toż to jak dwa Dniepry a pośrodku Prypeć" /.../

" Muszę tu oześć i ohwałę oddać naszym armijnym saperom. W ciągu zaledwie 8 dni zbudowali 368 łodzi przeprawowych, każda 8-10 ludzi z pełnym uzbrojeniem. To już armada, choć nasze bojowe okręty być może nie zachwycą architekturą. Skutek jednak się liczy. Saperska sprawność w tej operacji zdecydowała najpierw o tym, że w ogóle dostaliśmy się na drugi brzeg Odry, a potem, że mogliśmy się na nim utrzymać. Pływali przez rzekę z ludźmi i zaopatrze-

nieniem przez całe doby. Zuchy - chłopcy. Nic dziwnego, że za bój o Szczecin 14 nowogrodzko-siewska brygada sapersko-inżynierska otrzymała Order Lenina. Zasłużyli.^{x/}

Ad.3 Cele, treści, formy i metody pracy partyjno-polit.

W okresie przygotowania i forsowania przeszkody wodnej. W treści merytorycznej zagadnienia zwrócić uwagę zarówno na umiejętności precyzowania celu jak i właściwy dobór form i metod pracy partyjno-politycznej w związku z forsowaniem przeszkody wodnej. Celem ppp jest optymalne przygotowanie ludzi /szczególnie w zakresie utrzymania wysokiego stanu moralno-politycznego/ oraz broni i sprzętu do forsowania przeszkody wodnej i kontynuowania walki.

Cel ten realizuje się poprzez:

- instruowanie dowódców pododdziałów, szefów służb, oficerów politycznych, sekretarzy organizacji partyjnych i młodzieżowych;
- organizację zebrań żołnierskich w plutonach;
- instruowanie mechaników-kierowców i kierowców;
- kontakt osobisty dowódców i aparatu politycznego z żołnierzami /szczególnie z aktywem/;
- organizację spotkań z doświadczonymi żołnierzami - wymiana doświadczeń;
- wydanie i rozprowadzenie po wszystkich pododdziałach materiałów propagandowych o treści:
  - a/ polityczno-militarnej;
  - b/ charakteryzującej przeszkodę wodną;
  - c/ praktycznych wskazówek do forsowania;
  - d/ sposobach zachowania się żołnierzy w sytuacjach szczególnych;
- reagowanie na ujemne zjawiska w SMP i psychicznym żołnierzy w zaopatrzeniu wojsk we wszystko, co jest niezbędne do prowadzenia walki.
- zapewnienie przodującej roli i osobistego przykładu w walce dowódców, członków partii i aktywu młodzieżowego.

Ad.4 Postawienie zadań przez dowódcę 19 pcz do pracy partyjno-politycznej na okres przygotowania i forsowania przeszkody wodnej.

---

x/ Ze wspomnień dowódcy 65 armii gen.Pawła Iwanowicza Batowa Głos Szczeciński 26.04.1976r.s.1i3. Także: P.I.Batow "Operacja Odra", Wyd.MON 1961 r.

W zagadnieniu zwrócić uwagę zarówno na treść merytoryczną precyzowanych przez słuchaczy zadań /zgodność z założeniem do ćwiczeń, oceną wojsk własnych, terenu, rozpoznaniem politycznym przeciwnika itp./ jak i ich formą /realność, zwięzłość, sensowność itp./

x

Uruchomić wszystkie siły i środki polityczno-wychowawczego oddziaływania na stany osobowe w celu jak najlepszego przygotowania ludzi i sprzętu do sforsowania przeszkody wodnej i prowadzenia walki. W tym celu:

1. Wyjaśnić stanom osobowym pododdziałów treść zadania bojowego pułku;
2. Uodporniać żołnierzy na działanie przeciwnika /zarówno-taktyczno-ogniowe jak i propagandowo-psychologiczne/;
3. Mobilizować ludzi do skrupulatnego przygotowania się do forsowania;
4. Egzekwować bojowe zachowanie się, przestrzeganie bezpieczeństwa, dyscypliny i skrupulatne wykonanie planu forsowania. Zintensyfikować bezpośrednią działalność oficerów aparatu politycznego wśród stanów osobowych na punktach przeprawowych w czasie organizowania forsowania i przebiegu forsowania przeszkody wodnej;

Szczególne uwagę zwrócić na przygotowanie moralno-bojowe żołnierzy forsujących przeszkodę wodną w pierwszym rzucie. W tym celu na okres przygotowania forsowania i forsowania skierować część oficerów sekcji politycznej do pomocy dowódcom pododdziałów pierwszorzutowych oraz dowódcy regulacji ruchu.

Ad.5 Podsumowanie zajęcia

Podsumowując zajęcia należy główną uwagę zwrócić na konieczność uwzględnienia czynnika ludzkiego /SMP/ w toku dowodzenia. W tym kontekście podkreślić znaczenie ppp w działaniach bojowych a zwłaszcza w toku forsowania szerokich przeszkód wodnych.

Następnie należy omówić stopień aktywności poszczególnych słuchaczy i całej grupy oraz stopień przyswojenia przez nich wymaganego materiału. Wskazać, iż problematyka ta będzie przedmiotem studiów i egzekwowania podczas ćwiczeń poświęconych kolejnym szczeblom dowodzenia.

OPRACOWAŁ:

ADIUNKT KATEDRY NAUK SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH
ppłk mgr Rajmund LUCZAK

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA SŁUŻBY SZTABÓW

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY SŁUŻBY SZTABÓW
płk doc. dr Bogusław BIDZIŃSKI

Rok akademicki 1977/78
Tylko dla wykładowców

OPRACOWANIE METODYCZNE
do zajęcia nr 12 ćwiczenia głównego
nr 103/G
I Kurs Wojsk Lądowych

TEMAT: Praca sztabu w zakresie opracowania grafiku forsowania

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK ZAKŁADU SŁUŻBY SZTABÓW
płk dr Sylwester PIOTROWSKI

I. TEMAT: Praca sztabu w zakresie opracowania grafiku forsowania

II. CELE SZKOLENIOWE:

Nauczyć słuchaczy:

1. Organizacji pracy sztabu pułku w zakresie opracowania grafiku forsowania
2. W roli starszego oficera operacyjnego treści i sposobu opracowania grafiku forsowania

III. METODA PROWADZENIA ZAJĘCIA : Zajęcie grupowe na sali

IV. ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE I PODZIAŁ CZASU:

1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć	- 10'
2. Organizacja pracy sztabu pułku w zakresie opracowania grafiku forsowania	- 20'
3. Treść i sposób opracowywania grafiku forsowania	- 55'
4. Omówienie zajęcia	- 5'

Razem - 90'

V. WSKAZÓWKI ORGANIZACYJNO-METODYCZNE:

W celu przygotowania się do zajęć wykładowca zapoznaje się z treścią opracowania metodycznego Katedry Taktyki Ogólnej do zajęcia nr 5, Taktyki Wojsk Inżynieryjnych do zajęcia nr 8, niniejszym opracowaniem oraz Podręcznikiem "Służba Sztabów Ogólnowojskowych" str.158-160 nr biblioteczny 012010; "Instrukcja o forsowaniu przeszkód wodnych" str.30-33, 40-45 nr biblioteczny 017913; "Biuletynem Informacyjnym" 3/103 nr biblioteczny 014863.

Cztery dni przed zajęciami, w czasie instruktażu do zajęć wykładowca nakazuje słuchaczom:

- pobrać z biblioteki papier milimetrowy formatu A-3, narysować grafik forsowania i przeprawy pułku zgodnie z załącznikiem nr 10 "Instrukcji o forsowaniu przeszkód wodnych" nr biblioteczny 017913;
- w narysowanym grafiku wypełnić ołówkiem rubrykę pierwszą, drugą i trzecią. Wykładowca wyjaśnia treść i sposób wypełniania wymienionych rubryk;

narysować: w pierwszej kolonce odometry forsowania, w drugiej przeprawy, w trzeciej opis sposobu przeprawy przez przeszkody wodne. Wskazać na mapie do forsowania, jakie cele i czas przeprawy przez przeszkody wodne.

*Przerwanie tego dokumentu ?
co pod koniec zajęcia ?
Należy jeszcze opracować ?
Kto, między opracowanie*

- 27 -

- przestudiować: Podręcznik "Działania bojowe wojsk bez użycia broni masowego rażenia" str.91-97 nr biblioteczny ;
Podręcznik "Służba sztabów ogólnowojskowych" str.158-160 nr biblioteczny 012010;
"Instrukcję o forsowaniu przeszkód wodnych" str 30-33,40-45 nr biblioteczny 017913;
- na podstawie przeprowadzonych dotychczas zajęć z taktyki ogólnej, taktyki wojsk rakietowych i artylerii, taktyki wojsk inżynieryjnych, taktyki tyłów, przeczytanej literatury oraz "Wykazu sprzętu bojowego 19 poz przeprowadzanego na przeprawowych środkach wojsk inżynieryjnych" być gotowym do opracowania grafiku forsowania.

VI. PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć .... 10'

Po podaniu tematu i celu zajęć oraz głównych problemów, które będą treścią zajęcia, wykładowca sprawdza narysowane przez słuchaczy grafiki forsowania zwracając szczególną uwagę na stronę graficzną dokumentu oraz sposób przedstawienia danych w rubrykach 1 do 3.

Następnie sprawdza znajomość nakazanej do przestudiowania literatury.

Pytanie: Co zawiera grafik forsowania i przeprawy pułku ?

Odpowiedź: Grafik forsowania i przeprawy pułku zawiera: odcinki forsowania batalionów /kompanii/, kolejność wyjścia pododdziałów do przeszkody wodnej, miejsce i rodzaj przepraw, trasy /osie/ przeprawy czołgów pod wodą i artylerii, mosty które należy uchwycić, pododdziały wyznaczone do urządzenia i utrzymania przepraw, środki przeprawowe i ich podział, czas gotowości przepraw i czas przeprawy wojsk. "Instrukcja o forsowaniu przeszkody wodnej" str.33/

Pytanie: Jaki dokument sztabu pułku opracowuje podczas forsowania kilku kolejnych przeszkód wodnych ?

Odpowiedź: Sztab pułku podczas forsowania kilku kolejnych przeszkód wodnych, oprócz grafiku forsowania, opracowuje plan manewru środkami i siłami przeprawowymi, który

jest dokumentem uzupełniającym grafik forsowania.
/Instrukcja o forsowaniu przeszkód wodnych" str 33/

Pytanie: Co nazywamy falą ?

Odpowiedź: Falą nazywamy obrót środków przeprawowych /desantowych lub promowych/ podczas przeprawy wojsk łącznie z załadowaniem, pokonaniem przeszkody wodnej, wyładowaniem i powrotem tych środków na brzeg wyjściowy. Obsada fali nazywamy pododdział ze sprzętem przeprawowym na danej przeprawie desantowej lub promowej /"Instrukcja o forsowaniu przeszkód wodnych" str 33/.

Po ewentualnym uzupełnieniu odpowiedzi słuchaczy wykładowca przystępuje do przerobienia następnego zagadnienia.

2. Organizacja pracy sztabu pułku w zakresie opracowania grafiku forsowania ..... 20`

W wprowadzeniu do tego zagadnienia wykładowca w ciągu 2-3 minut podaje słuchaczom, że szef sztabu 19 pcz o 16.40 21.03 wydał oficerom sztabu wytyczne. Starszemu oficerowi operacyjnemu nakazał do godziny 20.30 21.03 uaktualnić wcześniej opracowany grafik forsowania i przeprawy pułku na podstawie ustaleń dokonanych przez dowódcę 19 pcz podczas rekonesansu. Grafik ten opracował we współpracy z szefami rodzajów wojsk i służb.

O godzinie 17.00 dowódca 19 pcz wyjechał wraz z grupą rekonesansową na rekonesans odcinka forsowania płu CZERNIDŁA, NADBRZEŻ. W skład grupy rekonesansowej wchodzi: starszy oficer operacyjny, dowódca pułkowej grupy artylerii, starszy oficer rozpoznania, szef saperów, szef obrony przeciwlotniczej, szef łączności.

W czasie rekonesansu w miarę rozwiązywania problemów przez dowódcę starszy oficer operacyjny uaktualnia w opracowanym grafiku miejsca i rodzaje przepraw oraz siły i środki wydzielone do jej utrzymania. Uaktualnia także kolejność podejścia i przeprawy 2/57 pz, kompanii czołgów, 1/19 pa, 31 adah, bplot 55 pz i 19pcz, plutonu ZU-23-2 2/57 pz oraz kolejność przeprawy na środkach przeprawowych tyłów pułku.

Następnie wykładowca wyznacza kolejno 2-3 słuchaczy do omówienia organizacji pracy sztabu podczas opracowania grafiku.

Uwaga: Przed postawieniem pytań wyświetlić diapozytyw nr 1 obrazujący miejsce oficerów sztabu na stanowisku dowodzenia, który słuchacze powinni wykorzystać w czasie odpowiedzi.

Pytanie: Kto bierze udział w opracowaniu grafiku forsowania 19pcz?

Odpowiedź: Udział w opracowaniu grafiku forsowania 19 pcz biorą: starszy oficer operacyjny, szef saperów, dowódca pułkowej grupy artylerii, szef OPL, szef służb technicznych i kwatermistrz.

Pytanie: Kiedy wymienieni przed chwilą oficerowie przystąpią do opracowania grafiku forsowania ?

Odpowiedź: Po powrocie z rekonesansu i analizie "Wykazu sprzętu 19 poz".

Pytanie: Z kim ustala starszy oficer operacyjny możliwości przeprawowe i czas trwania przeprawy pododdziałów /elementów ugrupowania bojowego/.

Odpowiedź: Wspólnie z szefem saperów starszy oficer operacyjny oblicza i ustala: czas trwania jednego pełnego obrotu /rejsu/ środka przeprawowego dla planowanej jednej przeprawy desantowej na PTS, dwóch przepraw promowych na GSP oraz czas trwania przeprawy czołgów pod wodą. Następnie ustala czas przeprawy pododdziałów.

Pytanie: Jakie ustalenia w zakresie opracowania grafiku forsowania powinien podać dowódca pułkowej grupy artylerii i szef OPL?

Odpowiedź: Dowódca pułkowej grupy artylerii określa i udokładnia wspólnie z starszym oficerem operacyjnym kolejność przeprawy pododdziałów 1/19 pa, 31 adah oraz rejony stanowisk ogniowych na przeciwległym brzegu. Szef OPL udokładnia kolejność przepraw bplot 55 pz i 19pcz, pplot 2/57 pz oraz sposób osłony przepraw.

W podsumowaniu tego zagadnienia wykładowca podaje, że starszy oficer operacyjny mając ustalony czas obrotu /rejsu/ środka przeprawowego dla poszczególnych przepraw oraz kolejność przeprawy pododdziałów wspólnie z szefem saperów oblicza i uaktualnia czas trwania przeprawy dla poszczególnych pododdziałów /elementów ugrupowania bojowego/ i przedstawia te dane w grafiku forsowania.

3. Treść i sposób opracowania grafiku forsowania ..... 55'

Przed przystąpieniem do praktycznego opracowania grafiku forsowania wykładowca sprawdza znajomość przez słuchaczy kolejności przeprawy pododdziałów na przeprawie desantowej, promowych i czołgów po dnie /załącznik nr 1 do opracowania metodycznego/, ujednotwiona narysowane przez słuchaczy w ramach nauki własnej ugrupowanie bojowe pułku /rubryka trzecia grafiku forsowania/ oraz ilość sił i środków przeprawowych wojsk inżynieryjnych.

Następnie wyznaczając 3-4 słuchaczy, kolejno przy tablicy nakazuje im obliczyć: czas trwania jednego obrotu /rejsu/ środków przeprawowych dla każdego rodzaju środków przeprawowych, czas trwania przeprawy na środkach desantowo-przeprawowych. Pozostali słuchacze nakazane obliczenia dokonują w zeszytach.

Pytanie: Obliczyć czas trwania jednego obrotu /rejsu/ PTS dla przeprawy planowanej na kierunku ANIELIN.

Odpowiedź: Czas trwania jednego obrotu /rejsu/ na PTS obliczamy według wzoru:

$$R = \frac{2S}{D} \cdot k + t;$$

gdzie:

R - czas trwania jednego obrotu /rejsu/ środków przeprawowych /w min/;

S - szerokość przeszkody wodnej /w metrach/;

t - czas załadowania i wyładowania;

k - współczynnik uwzględniający prędkość prądu rzeki;

D - prędkość poruszania się środka przeprawowego na wodzie /w m/min/;

Po rozpoznaniu rzeki WISŁY wiemy, że jej szerokość w miejscu przeprawy wynosi 420 m a szybkość prądu 1,2 m/sek.

PTS porusza się po wodzie z szybkością 100 do 120m/min wartość współczynnika "k" odczytujemy dla danej wartości szybkości prądu rzeki w tabeli zamieszczonej w "Instrukcji o forsowaniu przeszkód wodnych" str.80.

Czas załadowania i wyładowania wynosi 6 minut.

Podstawiając dane do podanego wzoru otrzymujemy wynik

$$2.420 = 840$$

- 31 -

$$R = \frac{2 \cdot 320}{120} \cdot 1,3 + 6 = \frac{840}{120} \cdot 1,3 + 6 = 15,1' = 15 \text{ minut}$$

Czas trwania jednego obrotu /rejsu/ wynosi dla PTS na kierunku ANIELIN - 15 minut.

Pytanie: Obliczyć czas trwania jednego rejsu GSP dla przeprawy planowanej na kierunku działania 3 kez ?

Odpowiedz: Czas ten obliczamy według uprzednio podanego wzoru. Szybkość poruszania się GSP po wodzie wynosi 100 do 120 m/min.

Czas załadowania i wyładowania sprzętu bojowego na GSP wynosi 7 do 8 minut. Szerokość rzeki i szybkość prądu jak w uprzednim rozwiązaniu. Podstawiając te dane otrzymujemy

$$R = \frac{2 \cdot 240}{120} \cdot 1,3 + 8 = \frac{840}{120} \cdot 1,3 + 8 = 17,1 = 18 \text{ min}$$

czas trwania jednego obrotu /rejsu/ GSP dla przeprawy planowanej na kierunku działania 3 kez wynosi 18 minut.

Pytanie: Obliczyć czas trwania jednego obrotu /rejsu/ GSP dla przeprawy planowanej na kierunku działania 1 kez ?

Odpowiedz: Obliczamy według uprzednio podanego wzoru.

Szerokość rzeki w miejscu planowanej przeprawy wynosi 560 m, szybkość prądu 1,2 m/sek. Czas załadowania i wyładowania sprzętu bojowego wynosi 8 minut.

Podstawiając dane do wzoru otrzymujemy

$$R = \frac{2 \cdot 560}{120} \cdot 1,3 + 8 = \frac{1120}{120} \cdot 1,3 + 8 = 20'$$

Czas trwania jednego rejsu /obrotu/ wynosi dla GSP na kierunku działania 3 kez 20 minut.

Pytanie: Obliczyć czas trwania przeprawy czołgów pod wodą dla 5 kez ?

Odpowiedz: Czas trwania przeprawy czołgów pod wodą obliczamy według wzoru:

$$T = \frac{N \cdot D \cdot 60}{V}$$

gdzie:

T - czas trwania przeprawy pod wodą;

N - ilość środków przeprowianych;
D - odległość między środkami przeprowianymi;
60- liczba stała;
V - prędkość przeprowianego środka w m/godz.
Odstęp między czołgami przyjmuje się zwykle 50 do 100 metrów /"Instrukcja o forsowaniu przeszkód wodnych" str.81/. 5 kcz przeprowiać będzie 15 czołgów. Podstawiając dane do wzoru obliczamy

$$T = \frac{15 \cdot 100 \cdot 60}{5000} = 18 \text{ minut}$$

Czas trwania przeprowy dla 5 kcz wynosić będzie 18 min. Następnie wykładowca wyznacza 2-3 słuchaczy nakazując im przy tablicy obliczyć czas trwania przeprowy dla: części sił 2/57 pz, SD 19 pcz, 3 kcz.

Pytanie: ✓ Obliczyć czas trwania przeprowy desantowej dla części sił 2/57 pz ?

Odpowiedź: Czas trwania przeprowy dla pododdziałów /grupy pododdziałów, pojazdów/ obliczamy według wzoru:

$$T = 1,2 \frac{x \cdot T_0}{n \cdot m}$$

gdzie:

- T - czas przeprowy pododdziału na określonych środkach przeprowowych;
- 1.2 - współczynnik uwzględniający prawdopodobne straty w środkach przeprowowych i opóźnienia przeprowy;
- x - ilość jednostek przeprowianych lub ilość obrotów środków przeprowowych;
- n - ilość środków przeprowowych;
- m - ładowność środka przeprowowego;
- T₀ - czas jednego pełnego obrotu środka przeprowowego.

Na podstawie "Wykazu sprzętu bojowego 19 pcz przeprowianego na przeprowowych środkach wojsk inżynieryjnych" wiemy, że podane w pytaniu pododdziały mają do przeprowienia 9 pojazdów.

Czas trwania jednego obrotu /rejsu/ PTS wynosi 15 min.
Na przeprawie jest 6 PTS. Tak więc

$$T = 1,2 \cdot \frac{9 \cdot 15}{6 \cdot 1} = 1,2 \cdot \frac{135}{6} = 26 \text{ minut}$$

Czas trwania przeprawy wymienionego pododdziału wynosi 26 minut.

Pytanie: Obliczyć czas trwania przeprawy SD 19 pcz ?

Odpowiedź: Obliczamy według wzoru jak poprzednio. Sztab do przeprawienia posiada 20 pojazdów.

$$T = 1,2 \cdot \frac{20 \cdot 15}{6 \cdot 1} = 60 \text{ minut}$$

Czas trwania przeprawy SD 19 pcz wynosi 60 minut.

Pytanie: Obliczyć czas trwania przeprawy 1 kcz ?

Odpowiedź: Czas trwania przeprawy 1 kcz obliczamy według uprzednio podanego wzoru. 1 kcz ma przeprawić na 3 GSP 14czołgów WZT-1, BLG-1.

Czas jednego rejsu wynosi 20 minut.

$$T = \frac{16 \cdot 20}{3 \cdot 1} \cdot 1,2 = 127$$

Czas trwania przeprawy 1 kcz wynosi 127 minut.

Uwaga: Pytania powyższe należy przerobić wszystkie, gdyż odpowiedzi na nie umożliwiają sporządzenie grafiku forsowania. Obliczony czas trwania przeprawy 5 kcz, części sił 2/57 pcz, SD 19 pcz, 1 kcz.

Wykładowca poleca wpisać do grafiku forsowania, uprzednio sprawdzając właściwe przedstawienie w grafiku czasów: uruchomienia przepraw na PTS, GSP oraz czasu trwania przeprawy 2/57 pcz. Następnie nakazuje słuchaczom samodzielnie obliczyć czas trwania przeprawy pozostałych pododdziałów /elementów ugrupowania bojowego/ i dokończyć opracowanie grafiku forsowania. W czasie opracowania grafiku przez słuchaczy wykładowca zwraca uwagę na dokładność obliczeń /porównuje je z załącznikiem nr 1 do opracowania metodycznego/ i technikę graficznego przedstawienia obliczeń w grafiku.

1. Kto będzie udełwał i opracowywał grafik forsowania
2. Jan jak zorganizowane prace tego zespołu
(kto, co - myśleć)
3. Technika opracowania grafiku

- 34 -

4. Omówienie załącz

5

Wykładowca podkreśla że realizacja zadań bojowych w czasie forsowania i przeprawy przez pułk w poważnym stopniu zależy - oprócz innych czynników - od sprawnego i właściwego przygotowania przeprawy przez sztab pułku. Opracowany przez Was grafik forsowania jest rezultatem pracy zespołu ludzi. Odgrywa on ważną rolę w kierowaniu pododdziałami pułku podczas forsowania. Pozwala określić kolejność i czas przeprawy pododdziałów co zapewnia zgodnie z decyzją dowódcy sprawne i odpowiednie narastanie sprzętu bojowego na przeciwległym brzegu.

W ćwiczeniu głównym nr 420 prowadzonym w Akademii Sztabu Generalnego w roku 1951 słuchacze opracowywali grafik forsowania, a także tabelę przepraw.

Uwaga: Wykładowca wykorzystując diapozytyw nr 2,3 omawia różnice jakie występują w podanych przykładach w stosunku do opracowanych na zajęciach przez słuchaczy grafików. Zwraca także uwagę na zmianę jakościową sprzętu przeprawowego wojsk inżynieryjnych i bojowego pułku.

Następnie ocenia stopień przygotowania się słuchaczy do zajęć określając kto przygotował się dobrze, kto źle, oraz jakie występowały na zajęciach niedociągnięcia. Nakazuje zebrać wykonane grafiki i zdać je po zajęciach wykładowcy do oceny.

Załączniki: Nr 1 - Wykaz sprzętu bojowego 19 pcz przeprawowego na przeprawowych środkach wojsk inżynieryjnych

Nr 2 - Grafik przeprawy 19 pcz podczas forsowania.

OPRACOWAŁ
ADIUNKT KATEDRY SŁUŻBY SZTABÓW

mjr dypl. Janusz MAĆKOWIAK

WYKAZ SPRZĘTU BOJOWEGO 19 pcz PRZEPRAWIANEGO NA PRZEPRAWOWYCH ŚRODKACH
WOJSK INŻYNIERYJNYCH ORAZ KOLEJNOŚĆ I CZAS TRWANIA PRZEPRAWY PODODZIAŁÓW PUŁKU

Pododdział /Elementy ugrup./	Sprzęt gasienicowy				Transportery opancerzone				Artyleria naziemna				Art. plot.		Transport						Inne			Ilość sprzętu do przewiezienia	Rodzaj przeprawy	Kolejność przeprawy	Czas trwania przeprawy pododdziału w minutach	UWAGI:			
	1-55	WZT	BLC	BAT	SKOT	BRDM	Woz. dowoz.	WVZ. S-1M	122 mm hb	120 mm moźdz.	PPK	Malutka	SFC-9	S-1M	ZU-23-2	osob. teren.	cięż. obr.	specj.	przy- czepy	moto- CYKLE	kuchnie	SMT	INS						dźwig sam.	25	26
Ow 19 pcz-2/57 pz					32		1																		33	des					
3 kcz	15	2	1														1								18	GSP		194			
5 kcz	15																1								15	pod wo- dą	1	18			
2 kcz	15																1								15		2	18			
1 kcz	14	1	1														1								16		1	127			
4 kcz	14			1																					15	GSP	2	120	1 czołg dcy pułku		
2/57 pz	bateria 120 mm moźdz. piplot									6							6														
	pippanc				2						2	2													9			1	26		
I rzut tyłów 19 pcz	kned. kzaop. krem															2	4									16			2	48	
31 adah					1					17						2	28											3	141		
SD 19pcz	pioirr kł plchem						2									4	2	3	1	1						20		4	67		
bplot 55 pz										3						2	8	1								10		5	30		
OZR																6						2		1		9		6	27		
OInż.																	7							1		8		7	24		
bplot 19 pcz							4							4	6	2	9	1										9	33		
1/19 pa					1					17						2	28	1									8	141			
Tyły 19 pcz	kzaop krem						1									36	9	20		7		3				104		10	312	W tym 1 Star-6b z krozp. 15 z kcz	
Rzut gasienicowy krem		3	2														4				1					5	GSP	3	39		
RAZEM		73	6	4	1	36	14	4	7	34	6	2	2	7	11	15	158	40	26	3	8	2	3	2	361					Liczba wy- kazuje sr. przepr. na środk.przepr.	

STARSZY OFICER OPERACYJNY 19 pcz

/stopień, imię i nazwisko/

T A J N E

Egz.Nr...

Tylko dla nauczycieli
akademickich

ĆWICZENIE GŁÓWNE Nr 103/G

Opracowanie metodyczne zajęcia 13a cz.I.

- I. TEMAT: Prowadzenie forsowania, ogniowe przygotowanie forsowania. Manewr na przeprawy.
- II. CEL : Nauczyć słuchaczy w roli dowódcy pułku:
- kierowania ogniowym przygotowaniem forsowania,
  - podejmowania decyzji na zmianę układu OPF oraz czasu, rodzaju i kierunku forsowania przez pododdziały czołgów;
  - reagowania na wytworzoną sytuację;
  - prowadzenia zwięzłej i wnikliwej oceny położenia.
- III. ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE
1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć	- 10'
2. Sprecyzowanie decyzji	- 50'
3. Postawienie zadań	- 20'
4. Omówienie zajęcia	- 10'
Razem:	- 90'
- IV. METODA: Zajęcia grupowe w terenie
- V. WSKAZÓWKI ORGANIZACYJNO-METODYCZNE
1. Na 1 - 2 dni przed zajęciami słuchacze pobierają założenia nr 2 i mapy 1:50000 po jednym komplecie na słuchacza.
  2. Przygotowują się do zajęć na podstawie założenia i wytycznych przekazanych na instruktażu przez wykładowcę na 2-3 dni przed zajęciami.

3. W czasie instruktażu wykładowca nakazuje:

- pobrać i skleić mapy;
- wrysować dane z założenia i mapy decyzji potrzebne do kierowania walką pułku;
- przestudiować założenie;
- porównać sytuację na 6.00 22.3 z decyzją;
- przeprowadzić ocenę położenia
- w czasie zajęć na podstawie ww pracy być w gotowości w roli dowódcy pułku do:
  - a/ przedstawienia podjętej decyzji
  - b/ postawienia zadań dla wykonawców
  - c/ uzasadnienia podjętej decyzji.

VI. PRZEBIEG ZAJECIA:

1. Sprawdzenie stopnia przygotowania się słuchaczy do zajęć: 10`

w tym:

- prawidłowość wrysowania położenia wojsk na mapie;
- znajomość założenia

Pytania kontrolne:

1. Co nazywamy początkiem forsowania ?

Odpowiedź: /Reg.walki str 169 § 328/

Jest to chwila odbicia od własnego brzegu pododdziałów pierwszego rzutu.

2. Kto ze sztabu pułku znajduje się na PO wraz z dca pułku ?

Odpowiedź: /Założenie nr 2 pkt 5/

Na PO wraz z dca pułku znajdują się st.oficer operacyjny, szef saperów oraz st.oficer rozpoznawczy.

2. Sprecyzowanie decyzji 50`

Uwaga metodyczna:

Wykładowca dokonuje wprowadzenia do przerabianego zagadnienia, w którym wyjaśnia, że dowódca pułku po przybyciu na PO zapoznał się z położeniem pododdziałów własnych i ostatnimi wiadomościami o nieprzyjacielu.

Na tej podstawie przeprowadził ocenę położenia i przystępuje do sprecyzowania swojej decyzji.

Należy to rozumieć w ten sposób, że zaistniała sytuacja może wpłynąć na korektę w stawianiu zadań bojowych.

Czas operacyjny 6.05 22.3

Dowódca pułku przystępuje do sprecyzowania decyzji.

Wykładowca wyznacza 1 słuchacza do zreferowania każdego punktu decyzji.

W podsumowaniu podkreśla znaczenie prowadzenia ciągłej oceny sytuacji i na tej podstawie wnoszenia poprawek do poprzednio przyjętego wariantu działania.

W uzasadnieniu dokonanych zmian w zamiarze działania i jego realizacji zwrócić uwagę na właściwą argumentację.

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE

1. Ocena nieprzyjaciela potwierdza się

2. Zgodnie z poprzednim zamiarem nie mogę użyć dymów do oślepienia nieprzyjaciela w czołowych punktach oporu, a dymy użyję na plutonowe punkty oporu drugiego rzutu kompanii z mniejszą intensywnością.

Część artylerii wydzieloną do zadymiania użyć do obezwładnienia npla w pierwszorzutowych punktach oporu /większa gęstość obezwładnienia/

W drugim rzucie forsować rzekę dwoma kecz.

W tej sytuacji zdecydowałem o godz. 6.15 22.3 ześrodkowanie ognia PGA-19 i da DGA i dwóch kecz obezwładnia nieprzyjaciela w czołowych punktach oporu na zach. brzegu z gęstością .....

Ogniem na wprost dwóch kecz zniszczyć środki ogniowe i przeciwpancerne na głębokość 800-1000 m od przeszkody wodnej.

Dymami oślepić nieprzyjaciela w drugorzutowych punktach oporu i artyleryjskie punkty obserwacyjne i kierowania. Zadanie bliższe wykonać siłami bp i dwóch kecz. Dalsze działanie zgodnie z poprzednią decyzją.

W tym celu

- 4 kecz forsuje WISŁĘ na GSP;
- 1 kecz po osiągnięciu gotowości przystępuje do forsowania i wchodzi do walki z rubieży zadania bliższego;

- PGA 19 obezwładnia czołowe punkty oporu z gęstością oraz oślepia drugorzutowe punkty oporu i artyleryjskie punkty kierowania
- pozostałe elementy ugrupowania działają zgodnie z poprzednio otrzymanym zadaniem.

3. Postawienie zadań 20`

Czas operacyjny 6.10 22.3

Dowódca pułku po sprecyzowaniu decyzji /aktualnie do zaistniałej sytuacji/ przystępuje do postawienia zadań bojowych.

Zadania stawia tym pododdziałom, które w zaistniałej sytuacji muszą mieć te zadania zmienione lub częściowe.

Uwaga : Wykładowca wyznacza słuchacza, który w roli dowódcy pułku stawia zadania bojowe.

Przy stawianiu zadań zwracać uwagę aby były stawiane w kolejności ich realizacji.

Następnie podsumowuje zagadnienia uwypuklając potrzebę postawienia zadań /w sytuacjach dynamicznych/ w ograniczonym czasie w takiej kolejności jak będą wykonywane.

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE

- PGA-19 /na okres OPF/, da z DGA, bm, dwie kez/

Artyleryjskie przygotowanie forsowania od G - do G+

Zadanie:

- obezwładnić siłę żywą i środki ogniowe w plutonowych punktach oporu pierwszego rzutu z gęstością 1,3. Na głębokość obrony batalionu na odcinku forsowania z gęstością ....
- oślepić nieprzyjaciela dymami od drugorzutowych punktów oporu kompanii pierwszego rzutu w głąb;
- pozostałe zadania jak dotychczas.
- 4 kez sforsować WISŁĘ na GSP na kierunku NADBRZEŻ, DEBÓWKA /6913/, wejść do walki z rubieży: wsch CIECISZEW, ogród /6913/, nacierać w kierunku CIECISZEW, KAWĘCZYN /6812/, rozbić nieprzyjaciela przed frontem natarcia i opanować rejon: PGR MOCZYDŁÓW /6911/, WIERZBÓWKA /6811/, pkt tryg.89,2 /6712/;
- 1 kez po osiągnięciu gotowości forsować WISŁĘ pod wodą za 5kez i być w gotowości wejścia do walki w kierunku SŁOMCZYN, ZALESIE GÓRNE.

4. Omówienie zajęcia 10`

Wykładowca podaje, że celem zajęcia było nauczyć słuchaczy w roli dowódcy pułku:

- kierowania ogniowym przygotowaniem forsowania;
- prowadzenia wnikliwej oceny położenia w ograniczonym czasie;
- precyzowania i uaktualniania decyzji na zmianę układu OPF czasie, sposobu i kierunku forsowania;

Podaje stopień opanowania przerobionego materiału oraz zagadnienia słabiej opanowane.

Imiennie podaje, kto do zajęć był przygotowany najlepiej. Najsłabiej przygotowanym podaje termin ponownego zaliczenia materiału.

Podaje, że po przerwie zajęcia rozpocznie się od wrysowania sytuacji przez niego podyktowanej, dlatego w czasie przerwy należy przygotować deski, przybory kreślarskie oraz złożyć mapy tak aby można było wrysować sytuację w pasie WÓLKA MLĄDZKA, OSIECK, TARCZYN, JANKI.

Załącznik : Mapa 50 000 - Położenie wojsk o 6.00 22.03.

OPRACOWAŁ:
ppłk S. WINIARCZYK

A K A D E M I A   S Z T A B U   G E N E R A L N E G O   W P
im.gen.broni K.Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

Egz.Nr...

Tylko dla nauczycieli
akademickich

ĆWICZENIE GŁÓWNE Nr 103/G

Opracowanie metodyczne
Zajęcia 13a cz.II.

I. TEMAT: Prowadzenie forsowania: Likwidacja skutków uderzeń
bronią masowego rażenia na przeprawę. Walka o uchwycenie
rejonów na przeciwległym brzegu.

II. CEL: Nauczyć słuchaczy
- kierowania walką pododdziałów pułku o uchwycenie
i utrzymanie rejonów na przeciwległym brzegu z
jednoczesną likwidacją skutków uderzenia bronią
jądrową na przeprawę.

Doskonalić słuchaczy w:

- prowadzeniu zwięzłej i wnikliwej oceny położenia,
- szybkim reagowaniu na wytworzoną sytuację.

III. METODA : Zajęcia grupowe w terenie

IV. ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE:

1. Wrysowanie sytuacji	20'
2. Sprawdzenie prawidłowości wrysowania	10'
3. Ocena położenia	80'
4. Sprecyzowanie i uzasadnienie decyzji	60'
5. Omówienie zajęć	10'

Razem: 180'

WSKAZÓWKI ORGANIZACYJNO-METODYCZNE

Wykładowca ustawia grupę na wale przeciwpowodziowym w odstępach jednego kroku. Następnie w roli dowódców poszczególnych pododdziałów pułku podaje ich położenie w terenie.

Po ~~wyznaczeniu~~ sytuacji daje 5 minut czasu na uzupełnienie i orientację taktyczną.

Wyznacza 2-3 słuchaczy do przeprowadzenia oceny położenia, sprecozowania i uzasadniania decyzji.

Po przerobieniu każdego z zagadnień, krótko omawia braki i pozytywne rozwiązania.

Zajęcie prowadzone jest na wale przeciwpowodziowym p/n NADBRZEŻ. W trakcie oceny położenia podać ogólną sytuację sąsiadów i o nieprzyjacielu.

VI. PRZEBIEG ZAJEĆ

1. Wrysowanie sytuacji 20'

Czas operacyjny 9.00 - 9.20

Uwaga metodyczna : Wykładowca wprowadza w sytuację a następnie wskazuje w terenie położenie pododdziałów pułku.

19 pcz zgodnie z planem rozpoczął forsowanie. Sforsował WISŁĘ na dwóch odcinkach, rozbił nieprzyjaciela w czołowych plutonowych punktach oporu i opanował rejon na głębokość 1-1,2 km. Dotychczasowe tempo forsowania 1 km/godz. Pułk walczy na rubieży: CZERNIDŁA, zach GASSY, DĘBÓWKA /wskazać w terenie/

Pułk jest ugrupowany w trzy rzuty. Natarcie pułku w centrum i na lewym skrzydle zostało załamane.

Wykładowca w roli dowódców pododdziałów podaje położenie pododdziałów.

- 2 bp walczy z siłami około kp rozmieszczonymi w punktach oporu: p/n CZERNIDŁA, PGR IMIELIN, DĘBÓWKA /wskazać w terenie/

Straty: 5 transp.opanc.

.23 porażonych

18 zabitych

Proszę o obezwładnienie ogniem artylerii nieprzyjaciela w punkcie oporu DĘBÓWKA .

- 1 koz w rejonie wyjściowym do forsowania jednym plutonem

- z wału przeciwpowodziowego w NADBRZEŻ ogniem na wprost wspiera walkę 4 kp;
- 2 koz - w rejonie wyjściowym do forsowania;
  - 3 koz - jeden plut. wchodzi do walki w ugrupowaniu 5 kp, jeden plcz na przeprawie, jeden pluton na dotychczasowej rubieży ogniowej wspiera ogniem na wprost walkę 5 kp i jest w gotowości do forsowania;
  - 4 koz rozpoczęła forsowanie - na zach. brzegu znajdują się dwa czołgi;
  - 5 koz przed 5 min. rozpoczęła forsowanie pod wodą;
  - PGA na dotychczasowych SO wspiera walkę 2bp na zach. brzegu
  - PRS rozmieszczony w rej. SD pułku melduje, że w odległości 5 km w kierunku płn-zach zauważono uderzenia jądrowe o mocy 2 kt

Uwaga:

Po podaniu tych wiadomości przekazuje, że dane o położeniu i sytuacji pozostałych pododdziałów zbiera sztab pułku.

2. Sprawdzenie prawidłowości wrysowania 10`

Uwaga: Wykładowca wyznacza jednego słuchacza do wskazania niektórych elementów wrysowanej sytuacji.

Po sprawdzeniu prawidłowości wrysowania wyjaśnia niezrozumiałe zagadnienia i przystępuje do oceny położenia.

3. Ocena położenia 80`

Czas operacyjny 9.20 22.3

Dowódca pułku znajduje się na PO

a/ Oceniam, że przed frontem 19 pcz znajdują się siły do dwóch kp i do pl dział panc. 133 bz nie jest w stanie zatrzymać natarcia pułku. Uderzeniem jądrowym i siłami w styczności usiłuje zahamować forsowanie pułku. Jednocześnie w głębi ześrodkowuje odwody, które może użyć do kontrataku.

Liczę się z możliwością wykonania kontrataku nieprzyjaciela siłami do dwóch batalionów w tym bcz w kierunku BIELAWA, GÓRA KALWARIA za 40-50` oraz wykonaniem kolejnych uderzeń bronią jądrową na przeprawy i wojska znajdujące się na nich.

Najgroźniejsze dla pułku byłoby wykonanie uderzenia jądrowego na przeprawę z jednoczesnym kontratakiem z podanego kierunku.

W zaistniałej sytuacji przed pułkiem stoją do rozwiązania następujące problemy:

- przeprawa pozostałych sił pułku
- likwidacja skutków uderzenia jądrowego
- wykonanie zadania bliższego i rozwinięcie natarcia w głąb

Wykładowca podaje położenie prawego sąsiada i wiadomości o odwodzie nieprzyjaciela.

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE

a/ pułk do przeprawy posiada:

- 1 koz;
- 2 koz;
- 3 koz /bez plecz/;
- 4 koz /bez dwóch plocz/;
- 5 koz, w której w wyniku uderzenia jądrowego zostało zniszczonych trzy ozołgi:
- artyleria i pozostałe pododdziały zabezpieczenia i obsługi.

W wyniku uderzenia jądrowego mógł ulec uszkodzeniu lub zniszczeniu jeden prom GSP.

Zniszczona została oś przeprawy ozołgów pod wodą.

Zachodzi potrzeba przeniesienia osi przeprawy ozołgów pod wodą bardziej na pld.

W tej sytuacji należy przeplanować przeprawę sprzętu przy pomocy GSP. Z położenia pododdziałów i zaistniałej sytuacji wynika, że najbardziej celowo będzie forsować:

- 4 koz bez zmian;
- 1 koz - po 4 koz;
- 3 koz - bez zmian;
- 2 koz - po 3 koz;
- 5 koz - przy pomocy sprzętu i urządzeń zabezpieczających

przeprawę pod wodą, zlikwidować skutki uderzenia BJ i skierować do drugiego rzutu.

Pozostałe siły i środki pułku w dotychczas ustalonej kolejności.

Wykładowca podaje sytuację lewego sąsiada

b/ Nieprzyjaciel wykonał jedno uderzenie 2 kt na przeprowiającą się 5 kez. Kompania ta jest w stanie zlikwidować skutki wykorzystując sprzęt i urządzenia zabezpieczające przeprawę pod wodą.

c/ 2bp nie ma możliwości wykonywania zadania bliższego z jednoczesnym odparciem spodziewanego kontrataku.

W celu umożliwienia odparcia kontrataku, przeprawy kolejnych sił do realizacji zadania bliższego celowe jest obezwładnić wychodzący do kontrataku odwód lub opóźnić jego podejście.

Można to zrealizować poprzez wykonanie ognia artylerii, w czasie przekraczania przez niego rzeki JEZIORKA, oraz wykonanie uderzeń śmigłowcami szturmowymi na rubieży rozwinięcia.

Pozostałe przedsięwzięcia realizować zgodnie z wcześniej podjętą decyzją.

4. Sprecyzowanie i uzasadnienie decyzji 60`

Po przeprowadzonej ocenie sytuacji dowódca pułku przystępuje do sprecyzowania decyzji

Uwaga: Wykładowca wyznacza 2-3 słuchaczy do sprecyzowania decyzji najlepiej kolejno punktami.

a/ Siły nieprzyjaciela znajdujące się w styczności z 2bp dążą do zahamowania natarcia i stworzenia warunków do wykonania kontrataku przez siły do dwóch batalionów /w tym bcz/.

Kontratak ten może być wykonany za 40-50`

Liczę się z możliwością wykonania kolejnego uderzenia bronią jądrową na pododdziały pułku w czasie przeprawy, oraz intensywnym oddziaływaniem lotnictwa szczególnie w czasie wykonywania kontrataku.

b/ "Zdecydowałem" ogniem PGA opóźnić wyjście do kontrataku odwodu nieprzyjaciela. Batalionem piechoty rozszerzać przyczółek i być w gotowości do odparcia kontrataku, zlikwidować skutki uderzenia na przeprawę pod wodą. Przyspieszyć przeprawę i wprowadzenie z opanowanego rejonu dwóch kecz.

Siłami bp i dwóch kecz wyjść na rubież zadania bliższego.

c/ W tym celu:

- PGA-19 - opóźnić na 20-30` wyjście do kontrataku odwodu nieprzyjaciela;

- 2 bp nacierać w nakazanym kierunku w gotowości do odparcia z miejsca kontrataku nieprzyjaciela;

- 5 kecz wykorzystując siły i urządzenia zabezpieczające przeprawę po dnie, zlikwidować skutki uderzenia, odtworzyć zdolność bojową i być w gotowości do forsowania WISŁY za 2 kecz

- pozostałe elementy ugrupowania pułku działają zgodnie z otrzymanym zadaniem.

d/ Uzasadnienie decyzji

Do uzasadnienie decyzji wyznaczyc 3-4 słuchaczy

Podać uzasadnienie:

- kierunku, czasu i sił wykonujących kontratak;
- sił i sposobu odparcia kontrataku;
- kolejności i czasu przeprawy pierwszorzutowych kcz.

5. Omówienie zajęć 10`

a/ Wykładowca:

- podaje cel zajęcia z wyjaśnieniem podstawowych problemów dotyczących praktycznego kierowania forsowaniem
- daje krótką imienną ocenę przygotowania się słuchaczy do zajęć;
- daje wytyczne dotyczące przygotowania się do kolejnych zajęć.

Rozwiązanie:

Celem dzisiejszych zajęć było nauczenie Was w roli dowódcy pułku:

- kierowania walką pododdziałów pułku o uchwycenie i rozszerzenie rejonów na przeciwległym brzegu z jednoczesną likwidacją skutków uderzeń BJ na wojska i przeprawy

- doskonalić w prowadzeniu oceny położenia i szybkim reagowaniu na wytworzoną sytuację.

W zajęciu przyjęliśmy jeden z możliwych wariantów pracy dowódcy w kierowaniu walką.

Sposób ten dawał dowódcy ważny argument tj. skracał czas na podjęcie decyzji i postawienie zadań dla wykonawców. Maksymalne skrócenie czasu było potrzebne ze względu na konieczność opóźnienia wyjścia do kontrataku odwodu. Z drugiej strony zapewniał szybsze narastanie sił własnych na zach. brzegu. O tym jak ważne jest właściwe i szybkie reagowanie na wytworzoną sytuację świadczyć może epizod forsowania przez 2 DP WISŁY w rejonie PUŁAW w 1944 r..

b/ Do dzisiejszych zajęć grupa była przygotowana ....

Najsłabiej zostało opanowane ..... co należy uzupełnić

w dalszej pracy samokształceniowej. Najsłabiej przygotowani

byli .... którzy przygotowują się z ..... do zaliczenia w
dniu .....

Najlepiej przygotowani byli

Następne zajęcia na ten sam temat.

Załącznik : Mapa 50 000 - Położenie wojsk o 9.00-9.20 22.03.

OPRACOWAŁ

ppłk S. WINIARCZYK

Tylko dla nauczycieli akademickich

ĆWICZENIE GŁÓWNE Nr 103/G

Opracowanie metodyczne

Zajęcie 13b cz.I.

- I. TEMAT: Prowadzenie forsowania. Walka o utrzymanie i poszerzenie opanowanych rejonów. Uzupełnienie amunicji
- II. CEL: Nauczyć słuchaczy w roli dowódcy pułku:
- kierowania walką i przeprawą pododdziałów pułku;
  - podejmowania decyzji do odparcia kontrataku z jednoczesnym rozwijaniem natarcia;
  - podejmowania ryzykownych decyzji;
  - uzupełniania amunicji w pododdziałach walczących za przeszkodą wodną.
- III. ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE:
1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć	-10'
2. Ocena położenia	-20'
3. Sprecozowanie i uzasadnienie decyzji	-30'
4. Postawienie zadań	-20'
5. Omówienie zajęcia	-10'
- IV. METODA: Zajęcia grupowe w terenie
- V. WSKAZÓWKI ORGANIZACYJNO-METODYCZNE
1. Na kilka dni przed zajęciami słuchacze pobierają założenie nr 3.
  2. Przygotowują się do zajęć na podstawie założenia i wytycznych przekazanych na instruktażu na 2-3 dni przed zajęciami
  3. W czasie instruktażu wykładowca nakazuje:
    - wrysować dane z założenia;
    - przestudiować założenie;
    - porównać sytuację z poprzednio podjętą decyzją;

W czasie zajęć być gotowym do:

- przeprowadzenia oceny położenia;
  sprecyzowania i uzasadnienia decyzji;
- postawienia zadań dla wykonawców.

VI. PRZEBIEG ZAJĘCIA

Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć, 10'
w tym:

- prawidłowość wrysowania położenia wojsk;
- znajomość założenia

Pytanie kontrolne

1. Warunki organizacji przeprawy pod wodą ?

Odpowiedź: "Instr.o przeprawie ozołgów pod wodą" str.17 § 32
Odcinki przeszkód wodnych odpowiednie do zorganizowania przeprawy ozołgów pod wodą powinny mieć skryte i dogodne dojazdy do przeszkody wodnej oraz twardy grunt brzegów i dna umożliwiający ozołgom przejazd.

Wybrane odcinki przeszkody wodnej powinny mieć następujące dane:

- szerokość do 1000 m;
- głębokość do 5 m;
- szybkość prądu wody do 1,5 m/sek;
- kąt nachylenia brzegu w miejscu wjazdu do wody do 20°
- kąt nachylenia brzegu w miejscu wyjazdu z wody do 15°
- stopień nachylenia dna na kierunku jazdy do 15°
- wzniesienie dna do 10`

Uwaga: Przed przystąpieniem do oceny położenia wykładowca wyznacza słuchacza do przeprowadzenia orientacji taktycznej.

2. Ocena położenia 20`

Uwaga metodyczna:

Wykładowca wprowadza słuchaczy w sytuację. Wyjaśnia, że w czasie gdy dowódca pułku przeprowadził się na zach.brzeg st.officer operacyjny zbierał dane z pododdziałów i sztabu pułku.Po przybyciu dowódcy na PO zameldował mu położenie i na tej podstawie dowódca przystępuje do oceny położenia.

Czas operacyjny 10.00 22.3

Dowódca 19 pecz przystępuje do oceny położenia

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE

a/ Ocena nieprzyjaciela

Zgodnie z poprzednią oceną npl wykonuje kontratak w celu odcięcia od przepraw i zniszczenia pododdziałów pułku znajdujących się na zach.brzegu.Kontratak wykonują prawdopodobnie siły boz i dotychczas znajdujące się w styczności około dwóch plp.

Nieprzyjaciel ma prawdopodobnie trzykrotną przewagę w czołgach i równowagę w piechocie,zapewnia mu to zepchnięcie 5 kp i 3 kez do WISŁY.

Przed frontem pozostałej części pułku npl wycofuje się. W zaistniałej sytuacji najpilniejszym zadaniem dla pułku jest załamanie kontratak npla z jednoczesnym rozszerzeniem opanowanego rejonu

b/ Ocena sił własnych

Siły znajdujące się w styczności z kontratakującym nplem liczą ok. 80 ludzi i 13 czołgów.

Ich walkę wspiera PGA-19 w składzie 34 dział.

Nieprzyjaciel posiada około 70 ludzi i 40 czołgów co daje stosunek w ludziach 1:1 a w czołgach 3:1 na korzyść npla.

W celu załamania kontratak należy jak najszybciej wprowadzić do walki przeprawiony plcz 3 kez i przeprowadzający się plcz 3kez Czołgi te rozwinąć na rubieży ogniowej w sadach na pld i pln CZERNIDŁA i we współdziałaniu z siłami 3kez i 5kp będącymi w styczności z miejsca zatrzymać kontratak. Następnie uderzeniem 2kez w skrzydło w kierunku: PGR IMIELIN, OPACZ /7511/ we współdziałaniu z siłami odpierającymi kontratak od czoła, rozbić kontratakującego npla i tym samym zapewnić swobodę forsowania na kierunku KARCZEW,GASSY .

Zatrzymanie kontratak a następnie jego zniszczenie wesprzeć ogniem całej PGA-19 i dywizjonów wspierających 2 DGA-19.

Prosić dowódcę dywizji o wykonanie uderzenia śmigłowcami szturmowymi.

3. Sprecyzowanie i uzasadnienie decyzji 30`

a/ Ocena nieprzyjaciela jak pkt 2a

b/"Zdecydowałem" ogniem czterech da obezwładnić kontratakujące czołgi nieprzyjaciela. Siłami trzech a następnie pięciu kompanii, w tym trzech kez, rozwinąć natarcie

w kier. zachodnim. Siłami dwóch kompanii z miejsca zatrzymać kontratak a następnie uderzeniem od czoła i w skrzydło siłami trzech kompanii odrzucić go od rzeki.

o/ W tym celu

- 3 koz z 5 kp pod osłoną płcz 3 koz zajmuje rubież sadów na płu i płu CZERNIDŁA i z miejsca zatrzymuje kontratak, a następnie z 2 koz odrzuca go od WISŁY.
- 2 koz po przeprowieniu się uderza w skrzydło w kierunku PGR IMIELIN, OPACZ i odrzuca go od przeszkody wodnej;
- PGA-19 całością sił obezwładnia kontratakujące czołgi, a następnie zabezpiecza przejście do natarcia prawego skrzydła pułku;
- pozostałe elementy ugrupowania działają zgodnie z otrzymanym zadaniem.

d/ W uzasadnieniu decyzji wymagać:

- kalkulacji czasowo-przestrzennych i ilościowych dla zatrzymania kontrataku;
- czasu i kierunku wejścia 2 koz do walki;
- czasu i kierunku wprowadzenia 1 i 5 koz.

4. Postawienie zadań 20`

Siły npla wykonujące kontratak mają możliwość rozbicia sił /5 koz i części 3koz/ znajdujących się w styczności i wyjścia nad WISŁĘ oraz zerwania przeprawy na kierunku KARCZEW, GASSY

R o z k a z u j ę :

- a/ 5 kp zatrzymać kontratak nieprzyjaciela z miejsca na rubieży; sad na płu od CZERNIDŁA /7313/, skrzyżowanie ścieżki z wałem 7314/;
- b/ 3 koz z płcz 2 koz zatrzymać kontratak z miejsca na rubieży: 200 m wsch od drogi /7212/;
- c/ 2 koz /bez płcz/ po sforsowaniu WISŁY uderzyć w skrzydło kontrataku w kierunku PGR IMIELIN /7112/, OPACZ.
- d/ PGA-19 obezwładniać kontratakujące czołgi npla przed frontem 5 kp i 3 koz.

5. Omówienie zalecia 10`

Wykładowca podaje, że celem zajęcia było nauczyć słuchaczy w

roli dowódcy pułku:

- kierowania walką i przeprawą pododdziałów pułku;
- podejmowania decyzji do odparcia kontrataku z jednoczesnym rozwijaniem natarcia;
- podejmowaniem ryzykownych decyzji.

Podaje stopień opanowania materiału oraz problemy słabiej opanowane.

Wymienia najlepiej przygotowanych. Słabo przygotowanym podaje terminy i materiał do zaliczenia.

Podaje, że po przerwie zajęcia rozpocznie się od wrysowania sytuacji przez niego podyktowanej.

Załącznik: Mapa 50 000 - Położenie wojsk o 10.00 22.03.

OPRACOWAŁ
ppłk dypl. S.WINIARCZYK

A K A D E M I A   S Z T A B U   G E N E R A L N E G O   W P
im. gen. broni K. Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

Egz.Nr...

Tylko dla nauczycieli
akademickich

ĆWICZENIE GŁÓWNE Nr 103/G
Opracowanie metodyczne
Zajęcia 13b cz.II

- I. TEMAT: Prowadzenie forsowania; Manewr przeprawami i przeprawa pozostałych sił pułku.
- II. CEL: Nauczyć słuchaczy
- podejmowania decyzji do manewru sił i środków przeprawowych oraz przeprawy wojsk;
- III. METODA: Zajęcia grupowe w terenie
- IV. ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE:
1. Wrysowanie sytuacji	- 25'
2. Sprawdzenie prawidłowości wrysowania	- 10'
3. Ocena położenia i wrysowanie decyzji	- 85'
4. Zameldowanie i uzasadnienie decyzji	- 50'
5. Omówienie zajęć	- 10'

Razem -180'

V. WSKAZÓWKI ORGANIZACYJNO-METODYCZNE:

Wykładowca ustawia grupę w odstępach jednego metra. Następnie w roli dowódców poszczególnych pododdziałów pułku wskazuje ich położenie w terenie i podaje w jakiej znajdują się sytuacji taktyczno-bojowej. Po wrysowaniu daje 5 minut na uzupełnienie i wyjaśnienie wątpliwych danych.

Wyznacza jednego ze słuchaczy do przeprowadzenia orientacji taktycznej w celu upewnienia się czy podyktowana sytuacja została dobrze zrozumiana.

Nakazuje słuchaczom indywidualnie w ciągu 80 min. dokonać oceny położenia, wrysowania podjętej decyzji i przygotować się do jej zameldowania i uzasadnienia.

W trakcie wypracowania decyzji przez słuchaczy podaje wiadomości dotyczące npla w głębi i sytuację sąsiadów oraz wiadomości, że od 11.00 do 13.30 do dyspozycji 19 pcz będą dwa promy z PP-64 kursujące na osi 1 km płn NADBRZEŻ, płd DABRÓWKA /6813/.

VI. PRZEBIEG ZAJECIA

1. Wrysowanie sytuacji - 25'

Czas operacyjny 10.50 - 11.10

Uwaga metodyczna:

Wykładowca wprowadza w sytuację i wskazuje w terenie. 19pcz w dalszym ciągu walczy na zachodnim brzegu o rozszerzenie przyczółka. Npl stawia silny opór. Na prawym skrzydle zagraża przeprawie pododdziałów pułku.

Uwaga: Wykładowca w roli dowódców pododdziałów podaje położenie.

- 2 bp /bez 4kp/ z 3kcz pod naporem ozołgów i piechoty npla wycofuje się w kierunku LEG, GASSY i obecnie walczy na rubieży: CZERNIDŁA, PGR IMIELIN, PARCELA OBORSKA /7111/ /wskazać w terenie/
- Proszę o wsparcie ogniem na wprost
- 1 kcz weszła do walki i z powodzeniem ściga siły do pp w kierunku CIECISZEW, JEZIORNA;
- 2 kcz rozpoczyna forsowanie z kierunku płn /wskazać w terenie/ ostrzeliwana ogniem PPK;
- 4 kcz prowadzi pościg w kierunku KAWECZYN, LUBNA /6708/;
- 5 kcz odtworzyła zdolność po uderzeniu i przystąpiła do przeprawy przez WISŁĘ;
- PGA-19 wspiera walkę z dotychczasowych SO.

Uwaga: Po przekazaniu tych danych wykładowca podaje, że dane o położeniu i sytuacji pozostałych elementów ugrupowania zbiera sztab pułku.

2. Sprawdzenie prawidłowości wrysowania - 10'

Wykładowca wyznacza kilku słuchaczy do wskazania wrysowanych danych.

Po sprawdzeniu wyjaśnia niezrozumiałe zagadnienia, nakazuje przystąpić słuchaczom do indywidualnego wypracowania decyzji.

3. Ocena położenia i wrysowanie decyzji - 85'

Uwaga: W trakcie wypracowania decyzji przez słuchaczy wykładowca podaje położenie sąsiadów i dane o nplu w głębi, które nie mają istotnego znaczenia na treść podejmowanej decyzji.

4. Zameldowanie i uzasadnienie decyzji - 50'

Uwaga: Wyznaczyć 2-3 słuchaczy do zameldowania decyzji, czas operacyjny 10.50.

Na PO dcy 19 pcz przybył z-ca dcy 19 DZ ds liniowych.

Proponowane rozwiązanie

Oceniam, że npl dąży do zniszczenia przepraw i wojsk znajdujących się na zach.brzegu i odcięcia dopływu świeżych sił pułku na zach.brzeg.

Liczę się z możliwością wyjścia kontratakującego npla nad lustro wody.

"Zdecydowałem" środki przeprawowe przenieść na odcinek płn. NADBRZEŻ, DEBÓWKA i dalej kontynuować forsowanie.

Siłami głównymi przejść do pościgu w nakazanym kierunku, częścią sił załamać kontratak.

W tym celu:

- 2bp /bez 4 kp/ z 3 koz ostatecznie załamuje kontratak npla na rubieży wału przeciwpowodziowego;
- 1 kcz uderza w skrzydło kontratakującego npla w kierunku SŁOMCZYN, OPACZ i niszczy go wspólnie z 2 bp;
- 4 kcz ściga nieprzyjaciela w dotychczasowym kierunku;
- 2 koz przeprawia się na przeprawie zmanewrowanej na odcinek pld;
- środki przeprawowe z odcinka płn przemieszczają się na odcinek pld i organizuje przeprawę na zapasowych osiach.

Uwaga: Po zameldowaniu żądać uzasadnienia szczególnie czasowo-przestrzennych możliwości manewru środków przeprawowych i organizacji zapasowych ośi przepraw.

5. Omówienie zajęć - 10`

Wykładowca podaje, że celem zajęcia było uczyć słuchaczy w roli dowódcy pułku podejmowania decyzji w trudnej sytuacji taktycznej do przeniesienia głównego wysiłku forsowania i podejmowania decyzji do przejścia siłami głównymi do pościgu.

Podaje stopień opanowania materiału oraz problemy słabiej opanowane. Wymienił imiennie, kto do zajęć przygotowany był najlepiej, kto najslabiej i termin zaliczenia słabo opanowanego materiału.

Podaje, że kolejne zajęcia będzie omówieniem całego ćwiczenia, w czasie którego dwie godziny będą poświęcone na dyskusję. Szczegółowego instruktażu do tego zajęcia udzielił na 2-3 dni przed zajęciami.

Załącznik: Mapa 50 000 - Położenie wojsk o 10.50-11.10 22.03

OPRACOWAŁ

ppłk dypl. S. WINIARCZYK

Wykonano w 60 egz.

Egz. Nr 1-60 Bibl. Gł. OZS

Wyk. Zespół oficerów

Druk A.W.

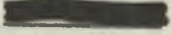
Nr 053/0238/WW

Kor. H.S.

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im.gen.broni K.Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LĄDCZYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

Egz.nr...

Dla nauczycieli akademickich
i słuchaczy.

ZAŁOŻENIE NR 2

z taktyki ogólnej do zajęcia Nr 13a cz.I 6.00 22.3

I.

1. Pododdziały 19 pcz realizując otrzymane zadania o godz.6.00 22.3 znalazły się w następującym położeniu:

- 1 kcz zajęła nakazany rejon wyjściowy do forsowania.

Jeden plocz rozwinięty na rubieży ogniowej płd. NADBRZEŻ.

W godzinach nocnych była atakowana przez grupę żołnierzy, w wyniku czego jeden czołg został zniszczony.

Kompania osiągnie gotowość o 7.00;

- 2 kcz - na SO w nakazanym rejonie;

- 3 kcz - rozwinięta na nakazanej rubieży ogniowej;

- 4 kcz na SO zgodnie z otrzymanym zadaniem. W walkach

o KARCZEW straciła dwa czołgi;

- 5 kcz rozwinięta na nakazanej rubieży ogniowej;

- 2 bp znajduje się w nakazanym rejonie;

- PGA - 19 osiągnęła gotowość do wykonania ogni zaplanowanych w ramach APF;

- od pozostałych elementów ugrupowania sztab pułku zbiera meldunki.

2. Rozpoznanie lotnicze o świcie wykryło ruch ozołgów i transporterów w rej.zach.BIELAWA,KABATY /7705/,płn.MYSIADŁO /7501/. Ruch transporterów opancerzonych po drodze WARKA - /4113/,KONARY /4915/.
3. Dowódca pułku wraz ze st.oficerem operacyjnym,szefem saperów, szefem rozpoznania znajduje się na PO w rej.pkt 92,1.
4. Warunki meteorologiczne jak w dniu zajęć.Wiatr płn.-zach.
5. Szczegółowe położenie wojsk i wiadomości o nplu o 6.00 22.3 - szkic.

II.

Praca do wykonania:

a/ Przystudiować:

- założenie

b/ Wrysować:

- dane z założenia niezbędne do dalszego kierowania walką pułku,

c/ Na podstawie założenia i instruktażu oraz wiadomości teoretycznych być gotowym w roli dowódcy pułku do przeprowadzenia oceny położenia i postawienia zadań wykonawcom.

Załączniki - szkic"Położenie wojsk własnych i wiadomości o nplu na 6.00 22.3"

OPRACOWAŁ:

ppłk dypl.S.WINIARCZYK

Wydrukowano w 300 egz.
Egz.nr 1-60 oprac.metód.
Egz.nr 61-300 Bibl.Gł.OZS
Wyk.ppłk Winiarczyk
Druk.E.P.dn.30.1.78r.
Nr 050/0248/WW
Kor.N.E.

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

~~XXXXXXXXXX~~
Egz. nr...

Dla nauczycieli akademickich
i słuchaczy.

ZAŁOŻENIE Nr 3

z taktyki ogólnej do zajęcia 13 b cz.I na 10.00

I

1. 19 pcz forsuje WISŁĘ na trzech osiach przepraw promowych, rozbił nieprzyjaciela w kompanijnych punktach oporu i opłnował rejon na głębokość 2-2,5 km. Pułk ugrupowany w dwa rzuty walczy na rubieży LEG /7312/, ZALEW /7111/, TUROWICE /6911/, kol. WITNIK /6713/.

Na prawym skrzydle w wyniku kontrataku natarcie pułku zostało załamane a część sił wycofuje się.

W centrum i na lewym skrzydle nieprzyjaciel wycofuje się.

- 2 bp walczy poszczególnymi kompaniami na oddzielnych kierunkach:

- 5 kp pod naporem przeważających sił npla wycofuje się wzdłuż pñ strony szosy z LEG do CZERNIDŁA;
- 6 kp z powodzeniem walczy z siłami do plp w punkcie oporu: PARCELE OBORSKIE /7111/, PGR CHOZDZIE /7011/;
- 4 kp ściga siły do plp w kier. DĘBÓWKA, BRZEŚCIE i wyszła na rubież: 1 km wsch. KAWECZYN, kol. FRANCISZKÓWKA.

Dowódca batalionu prosi o przejęcie dowodzenia 4 kp przez sztab pułku.

- 3 kcz siłami dwóch plcz z trudem odpiera atakujące czołgi nieprzyjaciela z rubieży drogi /7313/, /7212/, trzeci pluton wchodzi do walki;
Komp. posiada 0,20 jo amun.strzel., 0,5 jo pokładowej, 0,45 jo am.czołgowej.
  - 4 kcz walczy z nieprzyjacielem w punkcie oporu TUROWICE;
Komp. posiada 0,30 jo am.strzel., 0,4 jo pokładowej, 0,6 jo czołgowej.
  - 2 kcz forsuje WISŁĘ. Na zach. brzegu posiada jeden plcz;
  - 1 kcz rozpoczyna forsowanie WISŁY;
  - PGA-19 zwalcza kontratakujące czołgi nieprzyjaciela.
  - Pierwszy rzut tyłów 19 pcz - na zach.brzegu rz. WISŁA.
2. Szczegółowe położenie wojsk i wiadomości o nieprzyjacielu na godz.10.00 22.3 - szkic.

II

Praca do wykonania:

a/ Przestudiować:

- założenie i położenie wojsk

b/ Wrysować:

- dane z założenia niezbędne do dalszego kierowania walką pułku;
- swoją decyzję

c/ Na podstawie założenia i instruktażu oraz wiadomości teoretycznych być gotowym w roli decy pułku do przedstawienia oceny położenia i postawienia zadań dla wykonawców.

Załączniki: - szkic położenia wojsk własnych i wiadomości o nieprzyjacielu na 10.00 22.3.

Wykonano w 300 egz.

OPRACOWAŁ:

Egz. nr 1-60 opr.metod.
Egz. nr 61-300 B.Gł.OZS
Wyk. ppłk Winiarczyk
Druk S.Cz.
Nr 052/0246/WW
Kor.H.5.

ppłk dypl. S. WINIARCZYK

BIBLIOTEKA NADKOWA ASG WP
Archiwum Biuro Zbiorki Specjalnych
Nr ewid. 40985

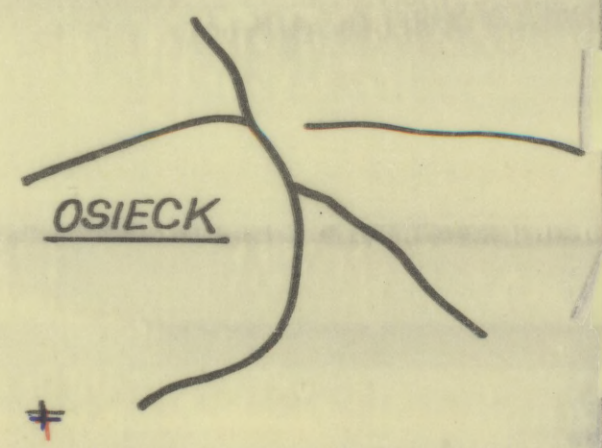
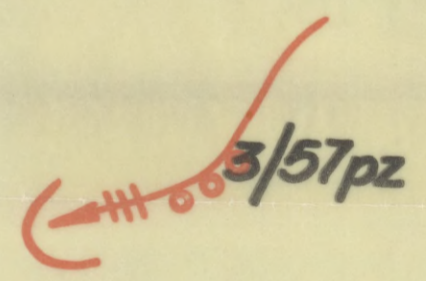
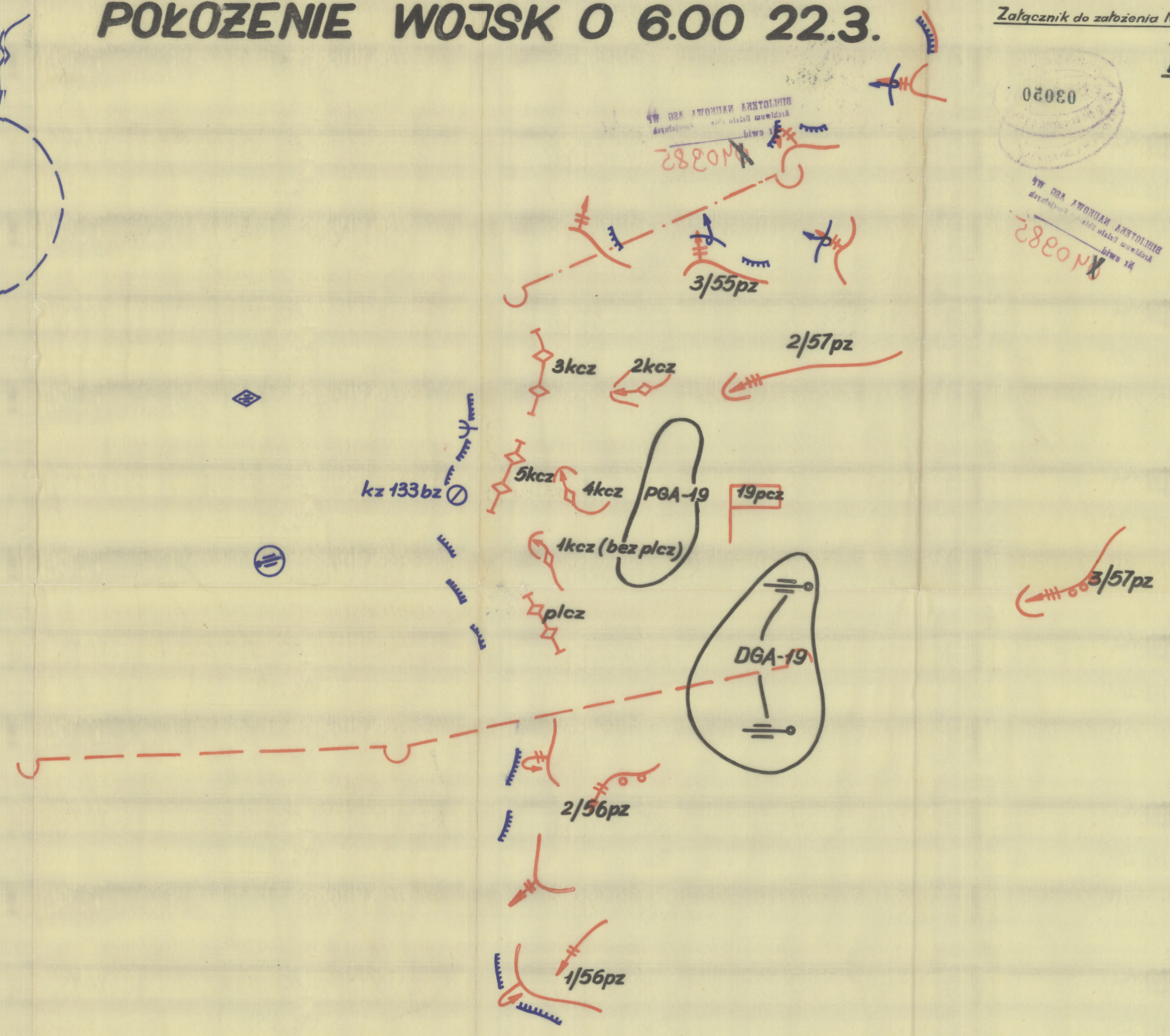
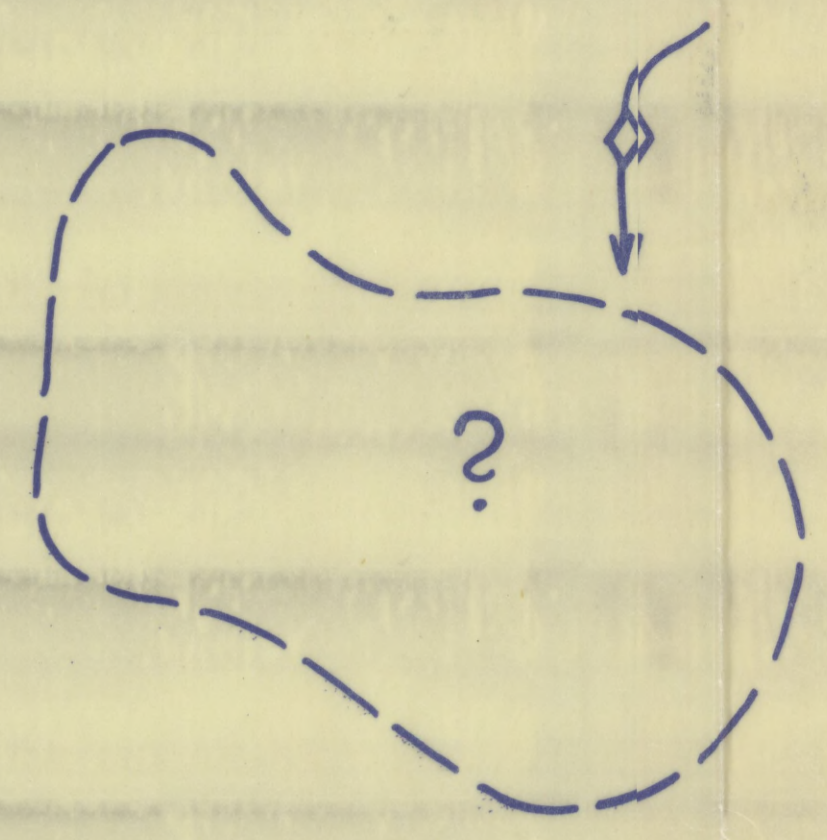
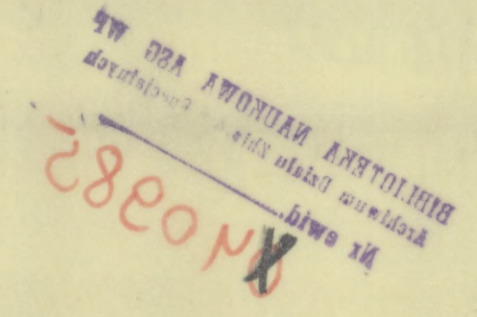
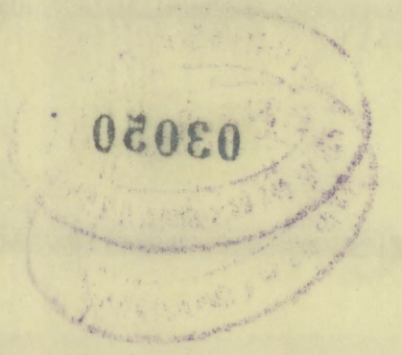
4 mapy
2 szkice
1 grafika

POŁOŻENIE WOJSK O 6.00 22.3.

Załącznik do założenia Nr 2 z TO ćwic. 103/0

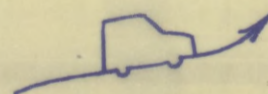
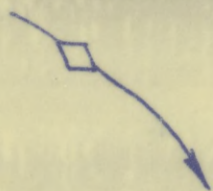
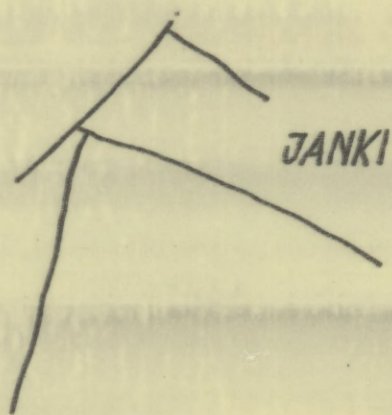
~~TAJNE~~

Egz. Nr...

WYKONANO w 300 egz.
EGZ. NR 1-60/Opracowanie Metodyczne
EGZ. NR 61-300/Bibl. Główna OZS
OPR. ppłk S. WINIARCZYK
RYS. P.L. dn. 31.1.78. Nr. ks. 0260/w.w.

POŁOŻENIE WOJSK NA

WYKONANO W 300 EGZ.

Eqz. 1-60 Opr. metod.

Eqz. 61-300 B.61.02S

Opr. ppłk WINIARCZYK

Rys. H.B d. 31-I-78r.

Nrpoz. 0247/WW

1.0.00 22. 3.

Załącznik do załozenia nr 3 z TO
Cwiczenie 103/6

~~TOP SECRET~~
Egz. nr .....

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASP WY
Archiwum historyczne
Na swiad
X 103082

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASP WY
Archiwum historyczne
Na swiad
X 103082

03050

1:50 000

Wskazanie kierunku i odległości

0 500 1000 2000 3000 4000 5000 6000 7000 8000 9000 10000

Wskazanie wysokości przeliczonej do 0 m

M-34-1-4

1:50 000

Wskazanie kierunku i odległości

0 500 1000 2000 3000 4000 5000 6000 7000 8000 9000 10000

Wskazanie wysokości przeliczonej do 0 m

M-34-1-5

1:50 000

Wskazanie kierunku i odległości

0 500 1000 2000 3000 4000 5000 6000 7000 8000 9000 10000

Wskazanie wysokości przeliczonej do 0 m

1:50 000

Wskazanie kierunku i odległości

0 500 1000 2000 3000 4000 5000 6000 7000 8000 9000 10000

Wskazanie wysokości przeliczonej do 0 m

Wskazanie nr 60 924
S3A nr 1-60 924
Opis planu sytuacyjnego
M. K. 0280/1000

Załącznik do oprac. technicznego cz. II
Egz. nr. 1
TAJNIE

